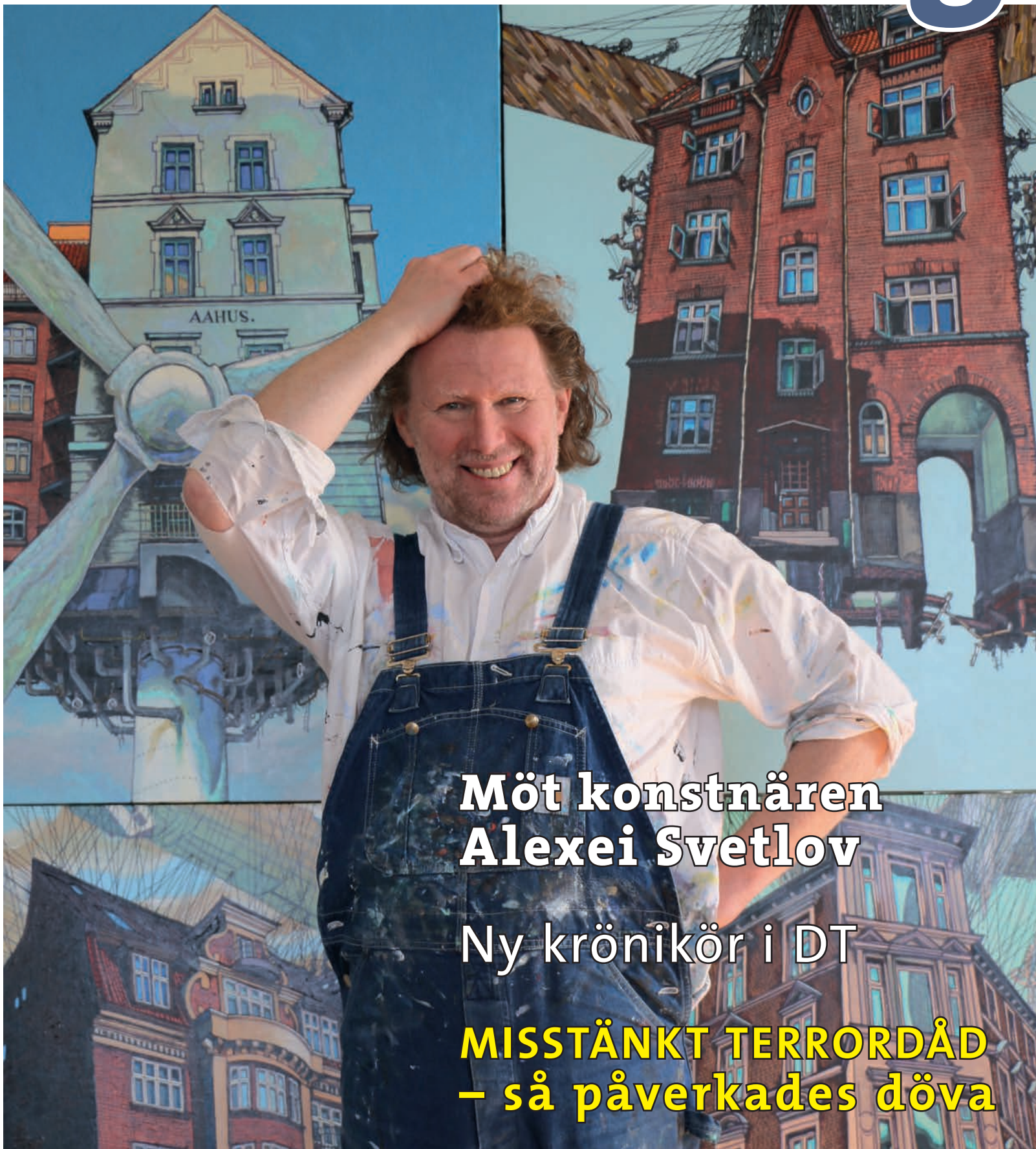


dövastidning

2:2017



**Möt konstnären
Alexei Svetlov**

Ny krönikör i DT

**MISSTÄNKT TERRORDÅD
– så påverkades döva**

Upplev TM-Touch iPad från Tmeeting



Inbyggd videosvarare.

Positioneringstjänst för akuta situationer.

Video, ljud och realtidstext.

Synanpassad med stöd för braille.

Kostnadsfri TM-Mobile licens till dig som är Tmeeting brukare

Om du bryr dig om hög bild/ljud kvalitet kommer du att älska TM-Touch

Våra produkter kan förskrivas som tekniskt hjälpmedel i hemmet eller till arbetsplatsen av landstinget eller arbetsförmedlingen/försäkringskassan. Vi har videokommunikationslösningar för iPad, Android och Windows. För mer information om alla våra produkter, besök vår hemsida eller Facebooksida.



Tack till alla heroiska teckenspråkstolkare

Sverige och världen chockades av det misstänkta terrorbådet i centrala Stockholm den 7 april. Då hade minst fyra personer fått sätta livet till och femton personer skadats. Tragedin var fruktansvärd. Samtidigt var det fint att se hur folk visade sina bästa sidor och ställde upp för andra.

En av de ideella krafterna var de teoriska teckenspråkstolkare som tolkade direktsända tv-program och presskonferenser på Facebook när SVT inte gjorde det. Vi kan vara stolta över tolkkåren. De ska ha ett stort tack! Tänk att enkla medel kan betyda mycket för många.

När tragedin skedde var vi i slutspruten av pressläggningen. Vi fick därför ändra sidplanen för att få plats med **nyheten på sid. 5**.

Vi har glädjen att kunna presentera en ny krönikör i det här numret: **Sarah Remgren**. Hon är främst känd för att ha varit ståuppkomiker, spelat sig själv i Riksteaterns Tyst Teaters produktion "Jag är Sarah" och lett nyhetsprogrammet Lilla Aktuellt teckenspråk på tv. Nu arbetar hon som projektledare på Teckenbro i Örebro. Vi på Dövas Tidning har sett hur skicklig hon är på att förmedla tankvärda budskap genom att skämta om sin dövblindhet, sitt kön, koreanska och skånska ursprung. Därför är vi glada över att ha henne som en av våra två krönikörer. Den andra är dramatikern och fotografen Filip Burman. De turas om att skriva krönika i DT och deras krönikor finns också översatta till teckenspråk på dovastidning.se. Läs Sarah Remgrens första krönika på sid. 26 – mycket nöje!

I juni utkommer **specialnumret Allt om teckenspråk** och det ersätter nummer 3. Det numret är för föräldrar till döva och hörselskadade barn och andra intresserade.

Dövas Tidning är tillbaka som vanligt med nummer 4 i början av september. Till dess, följ senaste nytt på dovastidning.se.

Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

innehåll

I korthet	4
SVT fick kritik för senfärdighet	5
210 dagar på sjukhus	6
Kan inte läsa teckenspråk ihop	7
Tolkcentralen anklagas för jäv	8
Nära att bli årets psykolog	9
Får inte stanna i Sverige	10
Makttrampolinen	11
SDR:s kongress närmar sig	12
Alexei har framtidsplaner	14
Landet runt: Sundsvall	17
Döv av hjärnhinneinflammation	18
"Vi döva blir aldrig gamla!"	19
Förbundsnytt	20
Unga dövas zon	22
Krönika	26

TIDSKRIFT FRÅN SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 2/2017



Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp: Utgivning:
Nr 4: 18 aug 7 sep
Nr 5: 6 okt 26 okt
Nr 6: 17 nov 7 dec

REDAKTION:
Dövas Tidning
Rissneleden 138, 5 tr.
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se

Ansvarig utgivare och redaktör:
Niclas Martinsson
073 833 30 60 (sms)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Layout: Niclas Martinsson & Linda Stål
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsbild: privat
Form: Formligen.se

**PRENUMERATION/
UTEBLIVEN TIDNING:**
Kontakta
prenumeration@dovastidning.se
Prenumerationspris: 300 kr/år

Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @dovastidning

ANNONSER:
Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
0506 300 58 eller 0730 562 169
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5000 ex
Tryck: April 2017
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

dovastidning.se

FOTO: TOMAS KOLD



Teckenspråkigt vårdboende kan komma att öppna i Stockholm

● DT har tidigare skrivit om att något teckenspråkigt vårdboende inte finns i huvudstaden trots att Göteborg, Malmö och snart Örebro har det. Nu börjar det hända saker, rapporterar Stockholms Dövas Förening (SDF). Kommunen Stockholms stad tittar nu på möjligheten att öppna ett vårdboende med teckenspråkskunnig personal. Initialt erbjuds 6-8 platser. Mona Riis, intressepolitisk sekreterare hos SDF, säger att dövföreningen är fantastiskt glad över beskedet men samtidigt inte vill ropa hej för tidigt eftersom det inte är helt klart än. Framtagandet av vårdboendet sker i dialog med SDF, FSDB Stockholms och Gotlands län och Dövteamet.

Bättre tolksituation på Gotland

● DT rapporterade i höstas att tolksituationen på Gotland var tuff. Då fanns bara en halvtidsanställd teckenspråkstolk som skulle serva hela ön. En av anledningarna var att den andra tolken var föräldraledig. Av ekonomiska skäl anställde Tolkcentralen inte en vikarie. I år har det åter blivit bättre, berättar tolkanvändaren Sanna Jonsson. Hon kan t.ex. lättare få tolk till sina träningspass. Fredrik Malmerfeldt, enhetschef, säger att Tolkcentralen nu har en ordinarie heltidstjänst fördelad på tre personer. Vidare ska akuten få en surfplatta som tolkanvändare kan använda dygnet runt via Bildtelefonin. I fall ledig tolk inte finns.

FOTO: NICLAS MARTINSSON



Henrik Sundqvist vill fortsätta som ordförande för SDR

● Tidigare i år gick SDR:s valberedning ut med att de föreslår Ola Lundström som ordförande. Stockholms Dövas Förening är inte nöjd med deras förslag. Istället föredrar de att Henrik Sundqvist, i dag tf. ordförande för SDR, fortsätter som ordförande efter kongressen i sommar. Han har tackat ja till att ställa upp som motkandidat. På sin Facebook-sida berättar han att han inte är färdig med SDR efter fyra år i styrelsen utan har mycket kvar att ge. Han brinner för frågor som äldreomsorg på teckenspråk, dövas kulturarv och en bra start i livet för döva och hörselskadade barn. Följ styrelsevalet på sdrkongress.org den 17 juni.

Siri på teckenspråk i mobilen

● I dag har många smarta mobiler så kallade intelligenta personliga assistenter, t.ex. Siri i Apples produkter. Det är att du med din röst kan be din mobil att göra något, t.ex. öppna en app eller skriva ett meddelande. Örebroföretaget Devmito har fått medel av innovationsmyndigheten Vinnova att utveckla en motsvarande produkt fast från teckenspråk till text/tal-syntes. Tomas Allavet på Devmito berättar för DT att en första prototyp kan komma att tas fram i höst. Han säger att i det tidiga skedet måste man troligen använda tecknad svenska för att mobilen överhuvudtaget ska förstå, alltså inte genuint teckenspråk.

ILLUSTR.: DEAFVILLE



Deafville: samhällen där alla kan teckna blir verklighet i USA

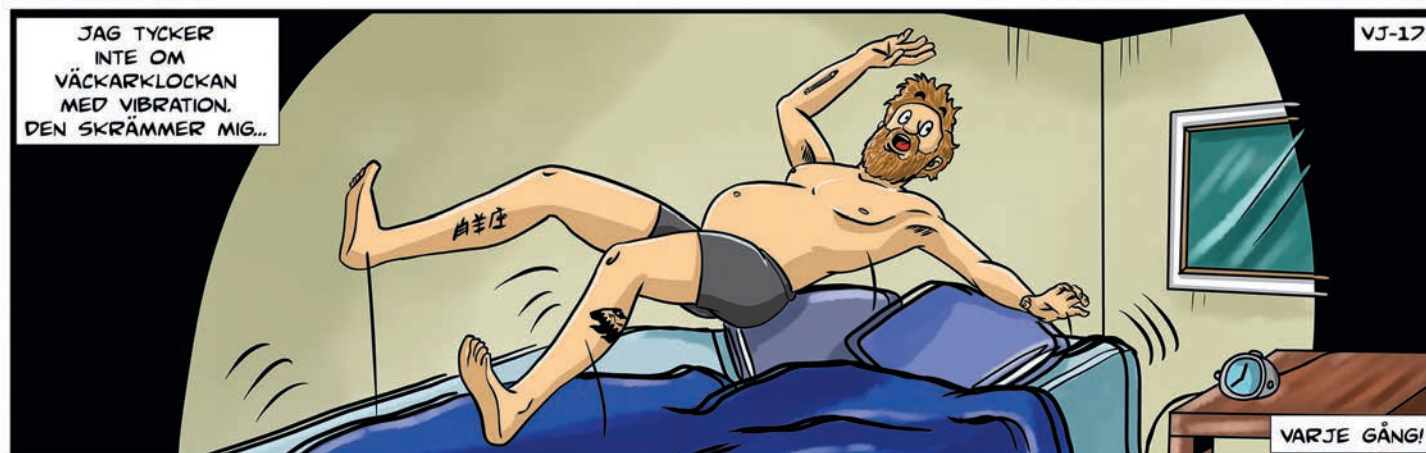
● Organisationen Deafville har som mål att skapa minst sju dövvänliga samhällen runt om i USA. Hittills har de lyckats hitta tre lämpliga ställen där byggnader, serviceinrättningar och vägar redan finns. Men de är inte tillräckligt attraktiva för köpare. Därför står många hus och lokaler tomma. Organisationens idé är att folk från dövsamhället flyttar dit och skapar jobb. Hörande som kan teckenspråk är också välkomna. De tre ligger i delstaterna Pennsylvania, Tennessee och Texas. Resten är inte klart än, rapporterar The Daily Moth. Organisationen vill t.ex. att i varje dövvänligt samhälle ska ett teckenspråkigt äldreboende finnas.

25

är sedan det allra första sms:et skickades, då av en engelsman. 1994 började Nokia sälja mobiler med sms-funktion på bred front. Snabbt kom funktionen att betyda mycket för döva och hörselskadade som enkelt kunde messa varandra. I dag är sms inte lika populärt då meddelandeappar tagit över, t.ex. iMessage och Whatsapp.

DÖVHETEN

© VIKTOR JÄDERLUND





Misstänkt terrordåd i Stockholm 7 april:

SVT fick kritik för senfärdighet

Sverige skakades av ett misstänkt terrordåd den 7 april. Lastbilen mejade ner folk och körde in i Åhléns i Stockholm strax före klockan 15. SVT började inte teckenspråks-tolka förrän 18.50 och fick kritik för det.

Döva och hörselskadade chockades av händelsen. De gick in på nyhetssajter som Aftonbladet och SVT och kollade vad som skett. Nyhetstecken gick ut med nyheten runt klockan 15.30 och uppdaterade sedan med senaste nytt fram till sent på kvällen och dagen därpå. Tittare efterlyste dock att akutinsatta program som direktsändes också skulle tolkas till teckenspråk. SVT började tolka först strax före klockan 19. För sent, tyckte många tittare i sociala medier och även organisationer som SDR och SDUF. De kritiserade också SVT för att inte tolka hela kvällen utan bara tre enstaka sändningar.

Håkan Björklund, gruppchef och projektledare vid SVT Teckenspråk, förklarar för DT att de olyckligtvis inte hade tillräckligt med personal på grund av sjukdom den 7 april. De fick därför ringa in tolkar som hade långa resvägar till tv-huset i Falun. Anledningen till att de fick göra avbrott i tolkningarna under kvällen var att lokala nyheter från Dalarna och Gävleborg också skulle sändas från samma studio.

– Det var inte den bästa tänkbara lösningen men den enda vi kunde genomföra på kort varsel. Vi är mitt inne i en översyn av såväl teknik, organisation som rutiner för tolkuppdragen som ska göra oss mer snabbfotade framöver. Förutsatt förstås att det finns tolkar tillgängliga, säger han.

NICLAS MARTINSSON



Teckenspråkstolken Charlotta Domegård blev överöst med kärlek och hyllningar för sina livesända tolkningar från t.ex. polisens presskonferens på Facebook i samband med det misstänkta terrordådet. Hon berättar för DT att det hela började med att hon satt och tolkade för en döv vän via videochatt. Då sa vännen att hon också borde tolka för alla andra döva och hörselskadade. Sagt och gjort. Hon började tolka mer än en timme tidigare än SVT på Deafhood behövs i Sverige-sidan. Det visade sig snabbt att hon blev väldigt uppskattad. Så mycket att hon fick blommor och presenter av några tittare.

Senare under helgen ställde andra tolkar upp frivilligt och tolkade direktsända tv-program.

Charlotta Domegård tolkade också kärleksmanifestationen i Stockholm den 9 april.

Så påverkades döva

Döva och hörselskadade drabbades på olika sätt av den misstänkta terrorattacken. Här sammanfattar DT några av händelserna.

Lena Rydén – en av de som ställde upp frivilligt

En rad stockholmare ställde upp frivilligt för andra. De ordnade exempelvis samåkning och öppnade sina hem för andra som inte kunde ta sig hem på grund av den inställda kollektivtrafiken.

En av de som ställde upp var Lena Rydén, till vardags anställd vid Stockholms Dövas Förening. Hon har en äldre dövblind granne som var så orolig. Därför fick hon gå hem till henne och förklara vad som hänt. Sedan åkte de tillsammans till Sergels torg och satte in en ros i den stora blomstervägen nära Åhléns. “Det kändes självklart att ställa upp”, säger hon till DT. Hon är bekymrad över att medan döva redan får lite information på teckenspråk så är det ännu värre för dövblinda. Hur får de information på taktilt teckenspråk, undrar hon?

Döva ungdomar såg döda kroppar

Det blev annat än en vanlig fredagseftermiddag för döva och hörselskadade ungdomar som skulle ta sig till fritidsgården Dukis* i centrala Stockholm efter skolan. Dukis ligger nära Drottninggatan där lastbilen körde ihjäl minst 4 personer och skadade mer än 15. “Vi är chockade. Många har gråtit. Några har sett de döda kropparna ligga på gatan, de kom precis från skolan och fick se detta. Vi har försökt lugna dem”, säger fritidsledaren Martina Glovestam Kvist till Nyhetstecken på kvällen den 7 april. Cirka 20 ungdomar var på fritidsgården då.

* Dukis – Dövas ungdomars klubb i Stockholm

Manillaskolan ordnade med taxi till elever

Delar av kollektivtrafiken stod stilla i några timmar efter händelsen. Det påverkade de elever som blev kvar på Manillaskolans fritidshem. Personalen såg till att de blev omhändertagna. De elever som inte kunde åka hem själva eller blev hämtade fick ta taxi hem på skolans bekostnad, berättar Manillaskolan på sin Facebook-sida. Skolan höll öppet ända tills alla kommit iväg hem på ett säkert sätt.

Två av skolans lärare åkte till Dukis för att stötta de elever som var där. “Vi är väldigt tacksamma över att Dukis finns för våra ungdomar, en plats där de kunde få stöd och trygghet”, säger skolans rektor Ann-Sofie Montelius.

SAMMANSTÄLLNING: NICLAS MARTINSSON

De var på sjukhus i hela 210 dagar

Diesel Yahyavi och Sanaz Ghorbanis son var tidigt född, redan vecka 22. Därför stannade de på Akademiska sjukhuset i Uppsala i hela 210 dagar. De fick inte alltid tolk när de behövde, något som var extra känsligt då deras barn svävade mellan liv och död.

– Det var väldigt jobbigt att inte få full information, säger Diesel.

Beräknad nedkomst för sonen Arvid var den 5 juli förra året. Men istället föddes han redan den 3 mars. Det var en extremt tidig födsel. I Sverige är vecka 22 precis på gränsen för när en bebis kan överleva.

– Vi är otroligt tacksamma för att de på Akademiska sjukhuset kunde rädda livet på vår son. Arvid kanske inte hade överlevt i ett annat land, säger Sanaz.

I dag är Arvid ett glatt och piggt barn men han har inte lika utvecklade lungor som hos normalfödda barn. Därför har han ett andningshjälpmedel när han sover, något som inte tros behövas sedan när han är större. Nu är han ett år men är egentligen åtta månader gammal.

– Vi kan inte jämföra honom med andra ettåriga barn, säger Diesel, som är döv.

Deras sjukhusvistelse var stundtals omtumlande. Sonen var nära döden flera gånger. Då var det extra viktigt för Diesel att få information om vad som hände. Hans hörande fru, Sanaz, kan teckna flytande men svenska är inte hennes förstaspråk.

– Jag blev stressad när jag skulle tolka svåra medicinska termer och förstod inte allt som sades heller. Det blev väldigt tufft för mig, säger Sanaz.

Den första tiden på sjukhuset fungerade dock tolktjänsten bra. Då fanns det en annan döv familj på BB. Därför kom det ofta en tolk. Men sedan när den döva familjen hade åkt hem blev det avsevärt sämre, berättar paret.

De på sjukhuset var inte alltid villiga att beställa tolk eftersom de skulle vara försiktiga med tolkutgifter. Men det var inte alla sjukhusanställda som visste att teckenspråkstolkningen till skillnad från språktolkningen faktiskt var kostnadsfri.

Vidare skulle paret beställa tolk akut en helg då deras son oväntat måste opereras. De ringde ett speciellt telefonnummer avsett för beredskapstolkning. Men till svar fick de att det ansågs som ett mindre akut tolkuppdrag och att de istället fick vänta med att kontakta Tolkcentralen på måndag. Paret fick veta att mer akuta tolkuppdrag t.ex. var polisförhör eller akuten vid sjukhuset.

– Men det var ju en akut operation, säger Diesel.

För honom var det oerhört jobbigt att inte få veta allt när läkaren skulle redogöra för operationen.



Diesel Yahyavi, Sanaz Ghorbani och sonen Arvid.

– Det är inte rätt att min fru som är hörande får veta mer än jag. Döva ska inte behöva släpa efter.

Efter allt tolkstrul bestämde sig paret för att ordna med tolk på egen hand. Så de kunde vara säkra på att det skulle komma tolk. Men de tyckte att det var ansträngande att behöva göra sådant när de redan var utmattade och ville kunna ha fokus på sitt barn.

Paret vill inte att andra döva ska drabbas av samma sak när de läggs in på sjukhus. Diesel säger:

– Det måste bli bättre information till sjukhus om att tolktjänst är gratis och de måste veta hur man beställer tolk. Sedan måste man kunna beställa tolk akut utanför kontorstid, även när det gäller saker som landstinget tycker är ”mindre akuta”.

Henrik Sundqvist, t.f. ordförande för SDR, kommenterar familjens fall:

– Alla döva, oavsett om de själva är patienter eller anhöriga, har rätt till en fungerande kommunikation och information så att en patientsäker vård kan garanteras. I detta fall ställdes föräldrarna inför sin värsta mardröm – att kanske förlora sitt barn. Att under 210 dagar på sjukhuset inte ha fått tillfredsställande kommunikation och information i en sådan situation är inget annat än inhumant.

DT tar kontakt med Tolkcentralen i Region Uppsala och Akademiska sjukhuset med anledning av familjens tolksituation.

– Det är olyckligt att alla inte haft kännedom om kostnadsfri teckenspråkstolkservice, men även om tolkservice hade inneburit kostnader så får inte detta vara ett hinder till en bra dialog mellan familj och vårdpersonal. Vi har nu tydliggjort våra rutiner och informerat om hur man beställer teckenspråkstolk inom Region Uppsala, säger Erik Normann, sektionschef för neonatologin vid Akademiska sjukhuset.

– Tolkcentralen har ett samarbete med SOS Alarm för att förmedla beställning till tolk på kvällar och helger (beredskapstolkning reds anm). Vår bild är att detta har fungerat väl de senaste åren. Någon enstaka gång har tolkanvändare kontaktat oss och berättat att SOS inte velat förmedla tolk. Vi har då kontaktat SOS och framfört klagomålet, säger Fredrik Häggkvist, enhetschef för Tolkcentralen

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

Paret kan inte läsa teckenspråk ihop

Cecilia Edlund och Mattias Strömqvist har en döv ettårig dotter, Haylie. Föräldrarna vill gå teckenspråkskurs samtidigt men Försäkringskassan säger att bara den ena kan få ersättning för deltagande i kursen.

– Hur ska vi kunna välja vem av oss som ska gå på kurs? säger Mattias.

Paret, bosatt i Sollefteå, vill lära sig teckenspråk för att kunna kommunicera med Haylie som är döv och har cochleaimplantat.

– Vi har hört av andra föräldrar till döva barn att de ångrade att de inte hade satsat så mycket på teckenspråk. Därför vill vi börja med teckenspråk tidigt, säger Cecilia.

Vidare har Haylie två äldre systrar som tycker att det är roligt med teckenspråk. När DT kommer på besök hos familjen i Sollefteå visar den ena systemen Leona gärna vilka tecken hon kan, t.ex. glass och spöke.

Föräldrar till döva barn kan gå introduktionskurs i teckenspråk hos sitt landsting. Den är cirka 60 timmar lång och vanligtvis uppdelad i två-tre tillfällen. Sedan kan man ansöka om TUFF (teckenspråksutbildning för föräldrar) som staten har ansvar för och som är upp till 240 timmar. Utbildningen är CSN-berättigad. Man kan alltså få ersättning för förlorad arbetsinkomst och resa till och från kursanläggningen.

När Cecilia och Mattias skulle gå introkurs i teckenspråk var Cecilia föräldraledig. Därför ansökte Mattias om vård av barn (vab) hos Försäkringskassan då han skulle vara borta från sitt jobb. Den information som de hade fått av Försäkringskassan och landstinget var att de kunde ansöka om vab.

– Jag kollade i god tid hos Försäkringskassan för att försäkra mig att allt var rätt, säger Mattias.

– Vi kände till ett annat par som fått vab (i samband med teckenspråkskurs reds anm.), säger Cecilia.

En tid senare damp beslutet ner från myndigheten. Det blev avslag – man kan inte vabba när man går kurs i teckenspråk. Mattias skulle ha kunnat ta ut dubbel dagar från sina och Cecilias gemensamma dagar med föräldrapenning. Men problemet var att det inte fanns några dagar att ta av. De dagar som är öronmärkta för honom kan han inte heller använda om han vill vara föräldraledig samtidigt som sin sambo. Sådana är reglerna.

– Vi faller mellan stolarna, säger Cecilia.

Mattias tycker att den uppkomna situationen är tokig.

– Den ena föräldern kan ju inte åka iväg på kurs för att sedan lära den andra föräldern hemma. Det går bara inte, säger han som fick göra egna utlägg för att delta i introkursen i teckenspråk. Men han och Cecilia tycker att det är värt det.



Mattias Strömqvist, Cecilia Edlund och döttrarna Leona och Haylie.

– Teckenspråk betyder väldigt mycket för oss. Det är Haylies förstaspråk, även om vi också kommer att satsa på tal med henne.

Nyligen fick de besked av Försäkringskassan att de bara har rätt till en fjärdedels vårdbidrag. Ett beslut som de tycker är felaktigt med tanke på den tid det krävs för att satsa på teckenspråk, hörsel- och talträning och då och då resa till CI-kliniken i Stockholm med mera. De, och även DT, vet andra föräldrar som har barn med cochleaimplantat och har rätt till fullt vårdbidrag.

De ska överklaga beslutet. Att behöva bråka med myndigheten tycker de är så tröttsamt.

– Det ska inte bero på vilken handläggare man möter utan myndigheten måste ha tydliga riktlinjer för vad som gäller.

Vad anser SDR om Försäkringskassans beslut om vab och vårdbidrag?

– Det är tydligt att besluten är godtyckliga och det är förkastligt att besluten ska få olika utfall beroende på vilken handläggare man har. Barn har rätt till en bra start i livet och att kunna kommunicera med båda sina föräldrar. Det är hjärtlöst om föräldrar får avslag eller om bara den ena ges möjlighet till teckenspråkskurser eftersom barnet då berövas möjligheten att få full kommunikation tidigt i livet, säger Malin Törby Vuksa, styrelseledamot med ansvar för sociala och familje frågor.

DT tar kontakt med Försäkringskassans expert på föräldraförsäkring, Ulrika Björnberg, som förklarar följande:

– Vab kan betalas ut till en förälder som avstår från arbete för att delta i kurs. En förutsättning är att kursen är inriktad på utbildning och information om barnets sjukdom eller funktionshinder. Om kursen anordnas av annan än sjukvårdshuvudman krävs att föräldern vårdar barnet under tiden.

Är landstingets introduktionskurs i teckenspråk då ett exempel på en kurs som är inriktad på utbildning och information om barnets funktionsnedsättning?

– Ja.

Men problemet är att lagen inte medger att den ena föräldern får vab-ersättning och den andra föräldern får föräldrapenning för samma tid i en sådan här situation. Försäkringskassan har föreslagit för regeringen att båda föräldrarna ska kunna vabba i samband med kurs. Frågan är inte avgjord än. **NICLAS MARTINSSON**

DT kartlägger:

Tolkcentralen i Örebro anklagas för jäv

Islutet av förra året gjorde Region Örebro län en upphandling av teckenspråkstolktjänster åt Tolkcentralen. Då var det ett tolkbolag, Neriketolkarna, som vann. Tecken & Tolk som förlorade upphandlingen överklagade. De menar att Tolkcentralen i Örebro har favoriserat Neriketolkarna.

DT reder ut turerna kring upphandlingen som lett till oväntade följder.

Tolkcentralen i Örebro behöver ibland anlita timanställda tolkar eller tolkbolag när deras egna tolkar inte räcker till. Det är likadant för andra tolkcentraler i landet. Innan en tolkcentral kan börja köpa tjänster av privata tolkbolag måste en upphandling göras. Sedan tecknas avtal som gäller i upp till fyra år. Normalt finns en rangordning – man ska anlita det tolkbolag som är billigast. Om tolkbolaget är fullbokat så går man vidare till det tolkbolag som är näst billigast.

Tolkcentralen i Örebro hade tidigare avtal med fyra tolkbolag enligt följande rangordning: Tecken & Tolk, Neriketolkarna, Tolkforall och Auktoriserad Tolk. Avtalet gällde fram till den sista februari i år. Därför gjorde Region Örebro som ansvarar för Tolkcentralen en upphandling av tolktjänster i höstas som skulle börja gälla från och med den 1 mars i år. Avtalet är värt upp till 5 miljoner per år. Tre tolkbolag kom in med anbud. Strax före jul meddelade regionen att Neriketolkarna vann upphandlingen.

Tecken & Tolk och Tolkforall blev diskvalificerade. En av anledningarna var att de hade fått ett för lågt betyg av Tolkcentralen i Örebro, ungefär 3 av 5. För att delta i upphandlingen måste man komma med fyra olika referenser varav en från Tolkcentralen i Örebro och betyget måste vara högre än 3,8.

Tolkforall och Tecken & Tolk uppger för DT att de blev förvånade när de såg det låga referensbetyget. De hade aldrig fått några klagomål av tolkanvändare och ansåg sig ha haft ett gott samarbete med Tolkcentralens samordnare. Vidare fick de referenser av andra som var högre än 3,8 i betyg, t.ex. Tolkcentralen i Stockholm. Regionen hade dock haft möte med Tecken & Tolk bland annat om att de tackat nej till alltför många tolkupdrag.

Tecken & Tolk förklarar för DT att de flesta förfrågningar om uppdrag som de fick av Tolkcentralen i Örebro var sent inkomna. Därför var det svårt att ordna tolk med så kort varsel och Tolkcentralens behov varierade mycket under året. Samma bild som Tolkforall delade. De blev aldrig kallade till något möte med regionen om att det var ett problem att de tackat nej till många tolkupdrag.

Båda tolkbolagen berättar för DT att de aldrig tidigare varit med om att den myndighet som gör en upphandling är referent själv. Om en upphandlande myndighet kräver att en av referenserna är från den egna organisationen måste myndigheten vara noggrann med att vara transparent och behandla alla anbud lika. Här har regionen brustit, menar Tecken & Tolk.

Neriketolkarna har fått ett betyg av Tolkcentralen som är högre än 3,8. Anledningen är enligt regionen att de kunnat tacka ja till fler tolkupdrag än de två andra tolkbolagen.

DT har begärt uppgifter som visar att man kan räkna på olika sätt. Under perioden januari – början av december 2016 hade Tecken & Tolk hand om sex av tio tolkupdrag. Resten tog de två andra tolkbolagen. Regionen tittade på november 2015 – maj 2016. Då tackade Tecken & Tolk bara ja till tre av tio uppdragsförfrågningar och Neriketolkarna tackade ja till tre av fyra.

Tecken & Tolk överklagade upphandlingen till Förvaltningsrätten strax före jul via sin jurist. De pekar bland annat på att två chefer på Tolkcentralen varit uppenbart jäviga i upphandlingen. Några av de exempel som framförs är:

- De driver ett bolag tillsammans på fritiden
- Den ena chefen är verksamhetsutvecklare på halvtid hos Tolkcentralen och tjänsteansvarig för förmedlingstjänsten Bildtelefoni.net hos Evantia, som anlitar Neriketolkarna som leverantör av tolkar till förmedlingstjänsten
- Den tjänsteansvariga för Bildtelefoni.net är sambo med en av cheferna på Neriketolkarna
- Cheferna på Tolkcentralen har tillsammans med fyra andra regionanställda tagit fram underlaget till upphandlingen
- Den ena chefen är den som tillsammans med samordnarna satt referensbetyg på Tecken & Tolk och Tolkforall. Neriketolkarna har haft en annan kontaktperson som referens hos Tolkcentralen.

Hur tycker ni att upphandlingen skulle ha skötts?

– De skulle naturligtvis ha kopplat bort de två cheferna från själva upphandlingen och Tolkcentralen skulle inte varit referent själva, säger Ika Hansdotter, vd för Tecken & Tolk.

Upphandlingschefen Markus Liljenroth säger till DT att regionen avvisar samtliga punkter om jäv. De prövas nu i Förvaltningsrätten, ett mål som väntas ta lång tid då domstolen just nu har hög arbetsbörda.

– Med hänsyn till den pågående domstolsprocessen så avböjer vi att svara på frågan (om jäv reds anm) men kan i korthet kommentera att vår ståndpunkt är att upphandlingen varit likabehandlande och transparent, säger Markus Liljenroth.

DT har upprepade gånger frågat honom om varför Tolkforall t.ex. aldrig blev kallat till möte med regionen, men utan att få svar. Istället svarar han att DT får avvakta domstolens utfall, trots att Tolkforall inte är en av parterna i målet. DT tar kontakt med Neriketolkarna för en kommentar. Så här svarar de i ett uttalande:

”Det alla tycks glömma bort är att det i grund och botten var en elektronisk upphandling med slutna anbud som resulterar i en rangordning där den leverantör som har lägst pris blir etta. För att kvalificera sig för upphandlingen krävdes referenser från flera olika uppdragsgivare. Tydligt har vissa leverantörer inte

klarat att få referenser som uppfyller kraven. Det borde inte alls ligga i Region Örebro intresse att bara ha ett fåtal leverantörer. De uteslagna leverantörerna borde rannsaka sig själva och fundera på varför de har leveransbrister som gör att deras referenser blivit så missnöjda.”

Ika Hansdotter från Tecken & Tolk bemöter Neriketolkarnas uttalande:

– Tecken & Tolks fokus i den här frågan handlar dels om att döva ska ha så stora möjligheter att få tolk som möjligt, dels om att offentliga upphandlingar ska ske i enlighet med lag. När man köper varor och tjänster för miljarder kronor av skattebetalarnas pengar varje år så får det inte lämnas utrymme för ens en liten känsla av att saker och ting inte går rätt till. Det tror jag alla medborgare och leverantörer kan vara överens om.

När en part överklagar en upphandling får den upphandlade myndigheten inte teckna avtal med den vinnande leverantören under tiden Förvaltningsrätten tar ställning till överklagan. Men regionen tecknade ändå avtal med Neriketolkarna. Hur kunde det vara möjligt?

Regionens upphandlare sade sig ha ringt till Förvaltningsrätten i Karlstad och frågat om någon hade överklagat. Svaret de fick var nej. Men registratören vid Förvaltningsrätten uppger för DT att regionen tycktes ha frågat om någon hade överklagat den senaste veckan. Överklagan inkom två veckor innan. Här står ord mot ord.

– Vad gäller det som sagts eller inte vid själva telefonsamtalet från regionen till registraturen har jag svårt att uttala mig annat än att det är olyckligt att det skett någon form av missförstånd,

säger lagmannen Marie-Jeanette Axélius Friberg till DT.

Regionen understryker att de inte avsiktligt struntat i överklagan utan tvärtom förlorar på det för de riskerar att få betala skadestånd.

Tecken & Tolk säger sig inte ha något emot Neriketolkarna och kan acceptera att komma tvåa eller trea på rangordningen om upphandlingen enligt dem skötts korrekt. Att Tolkcentralen bara har avtal med ett tolkbolag anser Tecken & Tolk är bekymmersamt för tolkanvändarna då möjligheterna att få tolk minskar.

Både Tolkforall och Tecken & Tolk har i mars fått förfrågningar av Tolkcentralen om att ordna med tolk utanför avtalet.

Hur ser ni på att ni bara har en leverantör, Neriketolkarna, men ändå köper tolktjänster utanför avtal?

– Det är vår uppfattning att vår nuvarande leverantör har och kommer ha förmåga att tillhandahålla tolkar inom det aktuella avtalet. Det ska dock påpekas att vi är i en övergångsperiod från flera till en leverantör av tolktjänster och som möjligen inneburit att enstaka avrop skett utanför avtalet. Det ska också tilläggas att regionen satsar på sin tolkverksamhet i syfte att höja tillgängligheten samt kvalitén. Tolkcentralen har därför fått utökade medel till att anställa ytterligare nio stycken tolkar, där de första påbörjar sin anställning under början av april, säger Markus Liljenroth, upphandlingschef. **TEXT: NICLAS MARTINSSON**

Avtalet med Neriketolkarna gäller tills vidare. Om Förvaltningsrätten går på Tecken & Tolks linje måste en ny upphandling göras. DT följer utvecklingen. Lokaltidningen NA har också uppmärksammat upphandlingen i en serie artiklar på na.se.

FOTO: HUDDINGE KOMMUN



Satu Raunela blev årets pedagog

● Tidigare i år blev Satu Raunela utsedd till årets pedagog i kommunen Huddinge. Hon arbetar som lärare och samordnare på hörsel- och dövenheten vid Vux. ”Det är väldigt glädjande att ha fått priset som Årets pedagog. Ensam är jag inte stark. Goda samtal med kollegor och elever och ett väl utvecklat samarbete med våra samarbetspartners är viktigt för verksamhetens utveckling. En annan bidragande faktor är att vi är hälften hörande och hälften hörselskadade/döva lärare, vilket ger upphov till erfarenhetsutbyte och diskussioner där vi tillsammans finner goda lösningar för våra elever”, säger hon till DT. Nu går drygt 50 döva och hörselskadade elever på Vux och läser Svenska som andraspråk motsvarande grundskolans högstadium och sfi.

FOTO: SVT



Premiär för döv Mello-tolk

● Tidigare brukade det bara vara hörande som teckenspråkstolkade den direktsända Melodifestivalfinalen. I årets mellofinal, som sändes i mars, gjorde en döv tolk debut. Hon heter Matilda Bergman. Producenten, teckenspråkstolken och -artisten Helena Wästborn förklarar för DT att det ligger i tiden med döva som tolkar. ”Vi har fått otroligt många positiva kommentarer på Matildas arbete”, säger hon. Matilda, Helena och Eva Håkansson turades om att tolka. När det var Matildas tur hade hon Eva eller Helena som feeder. Det innebar att de stod precis invid kameran och tolkade till Matilda, som i sin tur bearbetade innehållet till publiken. En fördel som brukar lyftas fram med döva tolkar är att teckenspråk är deras primära språk.

FOTO: PSYKOLOGFÖRBUNDET



Nära att bli årets psykolog

● Varje år utdelar Sveriges psykologförbund utmärkelsen Årets psykolog. I år var den döva psykologen, Christina Eriksson, en av tre finalister. Förbundets motivering löd bland annat: ”Hon har genom sitt engagemang främjat goda utbildningsvillkor för barn och unga med varierande hörselstatus/dövhet”. Den 30 mars gick priset till den andra finalisten, Liria Ortiz, på en tillställning i Stockholm. ”Jag blev överraskad och omtumlad över att ha blivit nominerad och gått till finalen. Jag var glad över att få åka upp till Stockholm och föreläsa för 350 psykologer om mitt arbete”, säger Christina Eriksson till DT. Hon jobbar med döva och hörselskadade elever på Kannebäcksskolan i Göteborg och Vänerskolan i Vänersborg.

Familjen får inte stanna i Sverige

Utvisningsbeslutet kom i november. Ett besked som döva Samia och hennes familj fruktat för så länge. De får inte stanna i Sverige som är Samias och hennes tre syskons hemland. Av familjens fyra barn är två födda här i Sverige.

Samia, 8 år och hennes familjs resa började för sju år sedan då de flydde från Algeriet. Flykten skedde via flyg, båt och tåg men var inte så tuff som dagens flykter vi läser om.

– Det svåra var inte att fly, det svåra var att lämna landet, säger Samias pappa Farid.

Familjen hamnade först i södra Sverige och flyttade efter fem år till en annan stad för att Samia skulle börja på en specialskola för döva och hörselskadade. Skolan fick familjen kännedom om via en teckenspråkig pedagog på Samias förskola. Denna pedagog var en stor del i kampen mot Migrationsverket för att familjen skulle få flytta. Farid berättar:

– Jag önskar att jag hade fotat Samia under hennes första dag i skolan. Jag har aldrig sett henne så glad, det kändes som att Samia kom hem!

Idag, två år senare har Samia aldrig missat en enda dag i skolan. Varje morgon vaknar hon först i familjen och väcker dem för att sedan ivrigt stå och vänta på taxin. Skolan betyder allt för Samia, det är där hon har sitt språk, svenskt teckenspråk. Lördagar och söndagar är det värsta Samia vet för då får hon inte vara i skolan.

Men snart kommer alla dagar att vara dåliga för Samia. Med utvisningsbeslutet i handen berättar Farid om deras hopplösa situation. Algeriet anses av Migrationsverket vara ett lugnt land nu, varför familjen utvisas. I Algeriet försvinner många möjligheter för Samia, då landets utveckling vad gäller dövas livssituation ligger långt efter Sveriges. Till och med deras egen släkt har vänt dem ryggen på grund av Samias dövhet. Dessutom kan familjen inte det Algeriska teckenspråket. Rektorn på Samias skola har skriftligen inlämnat ett brev till Migrationsverket där det intygas att Samia är i stort behov av att vara placerad på sin skola för sin språkliga utveckling. Förgäves.

– Hade vi haft en lösning för Samia i Algeriet hade vi aldrig flytt hit till Sverige, säger Farid uppgivet.

I den svenska utlänningslagen (2005:716) finns en paragraf som handlar om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Sådana ömmande omständigheter kan bland annat vara personens hälsotillstånd, anpassning till



Sverige eller situation i hemlandet, något som Farid önskar att Migrationsverket ska ta extra hänsyn till just vad gäller Samias situation.

Samia och hennes familj fick sitt första utvisningsbesked 2010. Men familjen har fått stanna i Sverige då Samia genomgått en CI-operation och behövde rehabiliteras under en tid. Den läkare som opererade Samia ställde villkoret till Migrationsverket att det bara kunde bli operation om det kunde intygas att familjen fick vara kvar i Sverige under hela rehabiliteringsperioden. Fyra år efter ett avslag kan man söka om uppehållstillstånd på nytt, vilket familjen gjorde. Deras tilldelade advokat har begärt att få en rättegång, så att familjen har en chans att själva komma till tals. På den begäran svarade Migrationsverket att förhandlingarna enbart kommer att ske skriftligen eftersom det inte finns något nytt i ärendet enligt dem.

– Det har varit så jobbigt att jag velat hoppa från balkongen, suckar Farid.

SDR känner inte till familjens fall men Henrik Sundqvist, t.f. ordförande, säger i en kommentar:

– SDR anser att beslutet om utvisning är upprörande och oacceptabelt eftersom Samia har vuxit upp här och fått ett språk som möjliggör en kommunikation med sin omgivning. Hon har också påbörjat sin skolgång här och att utvisa henne och hennes familj innebär ett liv i isolering och språkligt utanförskap. Det bryter mot barnkonventionen och konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Låt döva som inte har förutsättningar för språk i sitt land och söker uppehållstillstånd i Sverige få stanna här istället för att utvisas till ett språklöst liv. Det är inget annat än omänskligt.

SDR kommer, efter flera liknade fall, att inleda dialog med Migrationsverket om hur lagstiftningen om uppehållstillstånd och paragrafen om ömmande omständigheter ska tolkas i situationer som berör döva människor så att bedömningar görs rättssäkert enligt de konventioner som Sverige ställt sig bakom.

TEXT & FOTO: MARIA NORBERG

Namnen i artikeln är fingerade av hänsyn till familjen.



Isabel lär sig att ta makten

Isabel Engwall är en av tjugoen makttagare i nätverks- och mentorskapsprogrammet Makttrampolinen.

– Döva behöver synas mer i samhället, säger hon.

Makttrampolinen är ett initiativ av Europaparlamentarikern Linnea Engström (MP). Alla ledamöter i EU-parlamentet har en egen informationsbudget. Hon har valt att använda delar av den till Makttrampolinen.

Tanken med programmet som är partipolitiskt obundet är att bredda vilka som blir maktbärare i dagens och framtidens Sverige. Här får målmedvetna unga vuxna chans att nätverka, lyssna på olika maktbärare, besöka EU-parlamentet och riksdagen med mera. De samtalar om vad ett gott samhälle för alla är och hur det kan uppnås.

Programmet har nu sin första årskull av deltagare eller makttagare som de kallas. En av dem är Isabel Engwall, döv aktivist främst känd för att ha engagerat sig i skolfrågor via Teckenspråkets röst tillsammans med lärarstudenten Rebecca Jonsson.

– Det har varit spännande hela tiden att vara med i Makttrampolinen och få perspektiv på olika frågor som klimat, finans och rasism, säger Isabel Engwall.

Hon sökte till programmet som är nio månader långt för att få tillfälle att knyta kontakter med inflytelserika personer och få inspiration och verktyg att våga ta för sig och utmana normerna, t.ex. hörselnormen.

Som deltagare har hon märkt att det finns ett slags omedveten audism (diskriminering

eller förtryck baserat på hörselförmågan) i gruppen. Detta även om deltagarna är nyfikna, öppetsinnade och ställer initierade frågor om döva och teckenspråk.

Exempel på omedveten audism?

– Uppfattningen om att det bara är jag som behöver teckenspråkstolk. Nej, det är vi som behöver tolk.

– Ibland går hörande fram till mig för att det är lugnare och skönare att prata två och två med mig. Jo, jag kan förstå det. Men vad säger det om mig egentligen?

Linnea Engström säger att hon är otroligt glad över att ha med Isabel Engwall och de 20 andra deltagarna i programmet. De har alla olika bakgrund och kan bidra till att vidga varandras syn.

– Det är pinsamt att jag är omedveten om hur det är att vara döv i samhället. Jag tog för givet att teckenspråk var något självklart. Men det är det inte, säger hon som tycker att teckenspråk är väldigt vackert och bidrar till att det blir en annan stämning i gruppen.

Isabel Engwalls mål är att via Teckenspråkets röst sträva efter att Sverige ska få en teckenspråkig skola med språkprofil där den medicinska synen på döva är borttvättad.

– Det ska vara som Engelska skolan. I dag går flera barn med dövhet/hörselnedsättning integrerat. Det finns föräldrar som säger nej till undervisning i/på teckenspråk för sina barn på grund av okunskap och rädsla.

Teckenspråkets röst som i dag är en löst sammansatt grupp ska bli en ideell organisation i slutet av april.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON



Behöver du se över dina lån? Låt oss förhandla åt dig.

Fyll i en digital ansökan på vår webbplats, så jämför vi bankernas erbjudanden helt kostnadsfritt. Snabbt, smidigt och säkert!

Läs mer och ansök om lånet på www.consector.se



SDR:s kongress går av stapeln i Sollentuna den 16-18 juni.
DT har gjort en kort resumé inför kongressen.

SDR:s kongress i siffror

SDR har fått 61 motioner av dövföreningarna och SDUF som berör 13 olika områden. Av 61 handlar...:

13

motioner om dövförening och organisationer

Exempel på motion: Avveckla databasen First Class.

7

motioner om skola och utbildning

Exempel på motion: SPSM ska också ta emot ensidiga döva och lätt hörselskadade elever.

7

motioner om tillgänglig media

Exempel på motion: Mer teckenspråk på 1177 Vårdguiden.

6

motioner om social service och omsorg

Exempel på motion: Tillgänglig vård och boende för äldre döva.

4

motioner om teknisk tillgänglighet

Exempel på motion: Bildtelefoni.net ska åter förmedla samtal på fler språk än två i dag.

4

motioner om medlem

Exempel på motion: Sänkt medlemsavgift hos dövförening.

4

motioner om stadgefrågor och arbetsordning

Exempel på motion: Minska antalet ledamöter i SDR:s styrelse från 9 till 7.

3

motioner om äldre

Exempel på motion: Nationella eller regionala teckenspråkiga äldrevägledare ska tillsättas.

3

motioner om tolk

Exempel på motion: Arbetsgivaren ska inte längre behöva stå för tolkkostnaden.

3

motioner om information

Exempel på motion: Uppdatera boken "När hände vad i dövas historia?" från 1996.

3

motioner om övriga frågor

Exempel på motion: Starta ett projekt om språkdeprivation

2

motioner om lag och förordningar

Exempel på motion: Kunna göra körkortsteoriprovet på teckenspråk utan att behöva söka dispens.

2

motioner om arbetsmarknad

Exempel på motion: Få ett slut på Arbetsförmedlingens okunskap om döva.

Så här fördelade är styrelsens yttranden*

30%

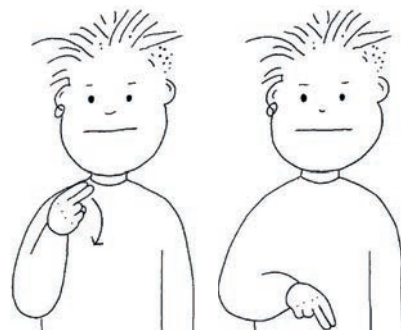
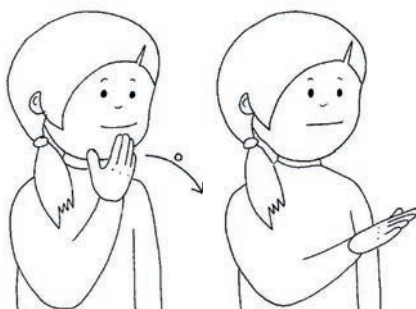
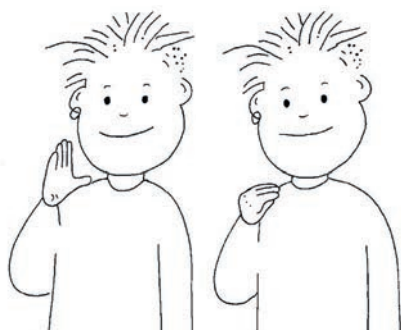
av motionerna föreslås bifallas

40%

av motionerna anses besvarade

30%

av motionerna föreslås avslås



*DT har också räknat med samtliga att-satser.

Här är de 4 propositionerna

SDR:s styrelse kommer med fyra propositioner. DT sammanfattar dem.

Ny logga för dövrörelsen

SDR har gjort en översyn under namnet Nya vindar. Ett av de önskemål som framkommit under översynsarbetet från föreningar är att en ny logga ska tas fram för att tydligare visa att SDR är ett teckenspråkigt förbund. På förra årets förbunds-
möte i Växjö presenterades fyra förslag på loggor som sedan skickades ut på remiss till dövföreningarna och distriktsorganisationerna. Det som vann störst gillande var hand-
symbolen skapad av Johan Wallin som själv är döv. Men i flera remissvar ansågs handen vara alltför stor och abstrakt. Johan Wallin har därför reviderat förslaget som nu visar en mindre dominant handform som symboliserar gemenskap och delaktighet. Den SDR-gröna färgen behålls för igenkännlighets skull och för att vara gångbar under en lång tid. Den populära turkosa färgen riskerar att vara trendkänslig. Tanken är att loggan inte bara ska användas av förbundet utan också av distriktsorganisationerna och dövföreningarna.



Fem SDR-regioner bildas

Under översynen Nya vindar har dövföreningar tydligt signalerat att de vill ha mer samverkan med andra dövföreningar och ha möjlighet till anställd personal med mera. Detta eftersom landets dövföreningar har olika förutsättningar. Därför föreslår SDR:s styrelse att fem regioner bildas: SDR Norra, SDR Mellersta, SDR Östra, SDR Västra och SDR Södra. Ambitionen är att det i varje region ska finnas minst en anställd som har till uppgift att stödja regionens föreningar inom administration och intresse-
politiskt arbete. Då kan det avlasta föreningarna som i sin tur kan prioritera sina teckenspråkiga mötes-
platser och medlemsaktiviteter. Om kongressen ger grönt ljus så börjar arbetet med regional samverkan under hösten 2017. Det förutsätter att dövföreningar själva vill ha regional samverkan och anmäler det till SDR. De tittar då tillsammans på hur de ska lösa olika frågor som finansiering och vem som kan ha arbetsgivaransvar för den anställda personalen med mera.



Likabehandlingsplan tas fram

Samtliga medlemmar ska känna sig välkomna på alla nivåer i SDR, från dövföreningen till riksförbundet. Deska inte behöva utsättas för kränkande behandling och trakasserier. Därför föreslår SDR:s styrelse att en likabehandlingsplan tas fram i samarbete med distriktsorganisationerna med utgångspunkt i de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Målet med likabehandlingsplanen är att förebygga kränkande behandling och trakasserier och att skapa verktyg som gör att man snabbt slår larm om missförhållanden. Arbetet med likabehandlingsplanen startar efter sommaren och är ett år långt. Då ställer man frågor som vem som har makt inom vissa grupper (t.ex. män kontra kvinnor), vilka vi är, vad det är som gör att vi känner oss välkomna, och vilka strukturer vi har som skulle kunna leda till trakasserier och kränkningar.

Byta fokus från funktionsnedsättning till språk

SDR:s styrelse föreslår åtta stadgeändringar. En av dem är "Ändamål" där fokus ska bytas från funktionsnedsättning till språk och kultur. Anledningen är att medlemmar under översynen Nya vindar har sagt att de inte identifierar sig som personer med funktionsnedsättning utan snarare tillhör en språklig och kulturell minoritet där teckenspråk är en viktig del av gemenskapen och en avgörande förutsättning till delaktighet i samhället. Förbundet ska arbeta utifrån fyra perspektiv: språk, kultur- och identifikation, delaktighet och samhällsutveckling. En annan stadgeändring är att skapa en mer flexibel dagordning för kongressen istället för en fast och låst dagordning. Det innebär att vid kongressens inledning ska alla ombud besluta om vilken arbetsordning de ska ha. Ett annat förslag till stadgeändring är att ordet distriktsorganisation ersätter länsförening/-förbund på platser där de förekommer.



Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

**Vi söker
Teckenspråkslärare**

Läs mer om tjänsten på
www.vastanviksfhs.se

Kristinaskolan anställde lärare som inte kan teckenspråk

● Kristinaskolan är en av landets fem regionala specialskolor för döva och hörselskadade. De tar emot elever från hela Norrland. Nyligen blev skolan tvungen att tillsvidareanställa en lärare som inte kan teckenspråk. Anledningen är bristen på lärare som är utbildade speciallärare med inriktning mot döv/hörsel och legitimerade lärare som dessutom kan teckenspråk. "Hon kommer att få individuell utbildning i teckenspråk till att börja med och sedan får vi se om det blir teckenspråk i grupp. Hon får särskilt riktad utbildning från sin nivå", säger Katarina Olsson, rektor på Kristinaskolan, till SVT Västernorrland.

edramaski



NAMN: Alexei Vjatscheslavovitsch Svetlov

ÅLDER: 52 år

BOR: Saltsjöbaden

FAMILJ: fru Åsa och tre vuxna barn från tidigare förhållanden

GÖR HELST PÅ FRITIDEN: kollar på gamla saker på loppis och i second hand-affärer.

TITTAR HELST PÅ TV: klassiska filmer.

LÄSER HELST: Daniil Charms futuristiska och avantgardiska litteratur på ryska som jag kan läsa ett otal gånger. En viktig inspirationskälla för min konst.

FAVORITTECKEN: jag älskar att se någon växla mellan något litet och något stort på teckenspråk. Ett exempel är att man visar hur en motorcykel rullar fram på en kuperad terräng (liten handrörelse) och hur motorcykelföraren håller i handtaget (stor handrörelse).

Alexei har högt flygande planer

Flygande hus är konstnären Alexei Svetlovs signum. För honom är sådana byggnader en del av oss. Vi flyttar alla någon gång i livet. Själv lämnade han sitt hemland, Ryssland, med endast en resväska 1998.

DT har hälsat på honom och pratat om hans uppväxt i det kommunistiska Sovjetunionen, surrealistiska konst och framtidsplaner.

Alexei Svetlov har bråda dagar. Den 22 april ställer han ut sin konst i Århus, Danmark. Staden är utsedd till en av Europas kulturhuvudstäder 2017. Till dess ska han ha målat 30-40 tavlor. Många av dem står på golvet i det kombinerade vardagsrummet och ateljén hemma honom och hans fru Åsa i Saltsjöbaden utanför Stockholm. Motiven föreställer antingen Volkswagens folkabuss eller flygande hus.

– Volkswagens folkabuss är en sann glädjespridare med sina mjuka linjer och starkt lysande färger. Den är omtyckt av de flesta. Man blir glad både av att se den och färdas i den. Därför har jag gärna med den i min konst, säger Alexei Svetlov.

Vad står flygande hus för?

– Det är en symbol för våra liv. När vi flyttar river vi upp våra rötter. De speglar också när någon dör och dennas själ lämnar huset och när en byggnad rivs.

En del av inspirationen till de flygande hus-motiven kommer från barndomsstaden S:t Petersburg. Där har en rad äldre byggnader rivits.

1964 föddes han i Leningrad som S:t Petersburg hette under sovjettiden. Under sina första år kommunicerade han med föräldrarna genom att rita.

– Om jag exempelvis ville ha glass så ritade jag glass och visade det för mina föräldrar, säger han leende.

Hans föräldrar såg tidigt att han hade konstnärlig talang. Därför lät de honom gå i en konstskola för barn vid det kända konstmuseet Eremitaget i Leningrad. Han började redan vid fem års ålder och gick där fram tills han var tretton år.

– Det var tufft. Ibland kunde jag bli så less när jag skulle lära mig de grundläggande teknikerna ett otal gånger.

Hans föräldrar hade ett stort intresse för kultur. De tog honom gärna till teatern och baletten. Hemma sjöng föräldrarna en del och spelade gitarr. Att Alexei så tidigt fick en kulturinjektion betydde mycket för honom. Då kunde han lättare stå ut med att det var tufft i dövskolan. Där blev han retad för att han var rödhårig och jude.

– Sovjeter hade negativ attityd till judar.

I dag skulle han inte vilja träffa sina gamla klasskamrater igen och minns inte sin skoltid med värme. Samtidigt säger han att det var på gott och ont som det var viktigt med disciplin i skolan. Alla elever hade stor press på sig att prestera och få fina betyg.

Dessutom deltog de i Sovjetunionens kommunistiska ungdomsorganisation, Unga pionjärer.

– De vuxna var väldigt stränga och alla unga pionjärer skulle vara stöpta i en viss form. Jag var inte alls förtjust i det.

I övrigt upplevde han aldrig någon mörktid i det kommunistiska Sovjetunionen. Han svalt aldrig och ett rikt kulturutbud fanns i landet. Men under de sista åren, innan Sovjetunionen kollapsade 1991, var det stor brist på livsmedel. Folk fick stå i kö för att få handla mat.

– Jag hade pengar men kunde inte alltid köpa mat.

Alexei arbetade som bildlärare på en dövskola i S:t Petersburg.

Efter kommunismens fall kunde han se hur omvärlden kastade nyfikna blickar på den ryska konsten, som fått ett slags renässans. 1998 ställde han ut sin konst under kulturfestivalen Deaf Arts Now i Stockholm. Där träffade han sin förra fru, Gitta från Österrike. Det fick honom att samma år lämna Ryssland med endast en resväska.

Han bodde i österrikiska Salzburg, inkörsporten till alperna, i fyra år.

– Det var otroligt vackert där. Men det sociala umgänget var fattigt och jag var inte speciellt kreativ i min konst.

Han och Gitta bestämde sig för att lämna Österrike med sin då treåriga dotter, Leila, 2002. De bilade till Danmark och tog reda på om de kunde söka uppehållstillstånd där. Men kraven var alltför höga. Istället tog de sig till Sverige. Här var det lättare att få tillstånd. Dessutom hade de kvar nätverket från tiden på Deaf Arts Now.

Alexei Svetlov fick panik den första tiden i sitt nya land. Han hade svårt att försörja sig på sin konst då han var relativt okänd och inte kunde svenskt teckenspråk.

– Jag var väldigt orolig. Själen var nästan trasig. Det påverkade tyvärr familjen negativt.

Det ledde till skilsmässa. 2004 började det vända uppåt när han fick en roll i Riksteaterns Tyst Teaters produktion "En hunds hjärta".

– Jag är otroligt tacksam för att ha fått lära mig svenskt teckenspråk och svenska på Tyst Teater.

Norska Teater Manu ville ha med honom i en av sina produktioner året därpå.

Sedan rullade det bara på. Han fick flera roller hos Tyst Teater, t.ex. produktionerna Odyssén 2007 och Bröderna Marx 2014.

2009 träffade han sin nuvarande fru, Åsa. Han fick förnyad inspiration tack vare kärleken.

Mellan teaterjobben målade han. Nu är han konstnär på heltid även om enstaka teaterjobb kan bli aktuella, t.ex. Tyst Teaters kommande produktion "Parismiddagen" där han är scenograf. Han har även tagit fram en affisch för produktionen. Den sätts upp nästa år då den svenska dövrörelsen fyller 150 år. Landets

första dövförening, Stockholms Dövas Förening, grundades nämligen 1868.

Alexeis genombrott har skett i framförallt Danmark som kommit att bli hans största marknad. Han reser dit ibland för att ställa ut och sälja sina verk.

Vad tror du att det beror på att du är populärare i grannlandet än här i Sverige?

– Jag upplever att danskar generellt är mer öppensinnade och nyfikna på min konst. De har också en något annorlunda livsstil än svenskar, de tänker inte lika mycket på hur mycket klockan är.

I Sverige börjar han bli allt mer känd, om än i en långsam takt. Ett exempel är att Nacka kommun har köpt en tavla av honom som visar Slussen. Det är en knutpunkt som är lika älskad som hatad av stockholmare.

De flesta köpare är hörande men han har också haft några döva kunder. På frågan om hans konst är döv- och teckenspråksrelaterad på något sätt svarar han:

– Ja, fast på ett subtilt sätt. Det är att det råder ett slags stillhet och tystnad i många av mina verk. Sedan kan man ofta se vissa handrörelser och ögonbryn som är typiska för döva.

Att ett av hans konstverk hänger i polishuset i Oslo är han stolt över. Det är ett provocerande verk som visar mötet mellan homosexuella poliser och kriminella homosexuella som är rött och naket.

Ett sådant motiv hade blivit bannlyst i dagens Ryssland. Alexei beklagar att sedan Putin tagit över landet har det mesta blivit sämre. HBT-rättigheterna, yttrandefriheten och jämställdhetskampen med mera har fått stå tillbaka de senaste åren.

– Mina konstnärsvänner i Ryssland är allt försiktigare i sina konstnärliga uttryck. Patriotismen har åter blivit stark i landet. Nationalkonservativ konst är numera populär.

Nu har han bott i Sverige i 15 år och uppskattar att kunna ha en konstnärlig frihet.

Vad har du för framtidsplaner?

– Om jag lyckas få projektmedel så vill jag testa och experimentera så att det blir ännu mer abstrakt konst, inte bara byggnader. Sedan vill Åsa och jag gärna flytta tillbaka till Skåne. Vi bodde tidigare i Falsterbo i ett år och blev väldigt förtjusta.

Abstrakt konst, hur då?

Här måste Alexei tänka lite. När han ser sig omkring i ateljén/ vardagsrummet får han syn på en byst och får ett spontant infall:

– Ett exempel kan vara att jag målar en mamma. I famnen ammar hon en politiker i kostym.

– Eller så omvandlar jag ett pars kyss till något helt annat, säger Alexei Svetlov, som tänker fortsätta att flyga i den abstrakta och surrealistiska sfären.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON



Om de många rättighetskampernas Sverige. Kamper för rättigheter är en del av historien. Men de är inte över. Kamper är en del av vår samtid. De pågår runt omkring oss. Varje dag.

23 mars - 24 september

Västmanlands läns museum, Västerås

Fri entré

Fri entré • Karlsgatan 2, Västerås
www.vastmanlandslansmuseum.se

västmanlands läns
MUSEUM
– en del av Region Västmanland

VÄRLDENS FEST

VÄSTERÅS 2-4 JUNI 2017

För 500 år sen startade en förnyelse av Svenska kyrkan, Reformationen. Den pågår än idag. Detta firar vi tillsammans med döva och hörande från hela Sverige!

Många programpunkter är på teckenspråk:

Marcus Willam, en döv mimare från Tyskland

visar på lördagen en föreställning om **Martin Luther**.

Vi firar **Gudstjänst** på teckenspråk, ser en **utställning** i Domkyrkan med **döva guider**, deltar i en **trevlig mingelfest**

i Biskopens trädgård och helgen avslutas på söndagen med en **tolkad Gudstjänst** där en **teckenkör** medverkar...

VÄLKOMNA till VÄRLDENS FEST

Allt program är **gratis**. Du betalar mat, resa och ev. boende. Information och bokning finns på hemsidan. Frågor gällande det teckenspråkiga programmet? Kontakta Åsa Grönberg:

Tel/sms: 070-378 61 80 eller via e-post:
asa.gronberg@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/varldensfest

Svenska kyrkan



MDF:s styrelse; fr.v. Göran Modig, Yvonne Modig, Maja Westerlund och Mikaela Söderström.



Full fart under familjeträffen.

DT besöker Medelpads Dövas Förening

Artikelserien Landet runt fortsätter. Den här gången hälsar vi på en dövförening som ligger i mitten av Sverige: Medelpads Dövas Förening. MDF som fyller 100 år nästa år har genomgått en förnyingring i styrelsen.

– Jag är otroligt glad över det, säger Yvonne Modig, ordförande.

När DT kommer på besök en söndagsförmiddag är det full fart och barnspring i föreningslokalen i centrala Sundsvall. Det är nämligen familjeträff ”Språka på teckenspråk”.

Idén till familjeträffen kommer från Erika Tegström, ordförande för föräldraorganisationen DHB Norra. Den arrangeras var tredje söndag i samarbete med MDF. Tanken är att både barn och vuxna får tillfälle att använda och utveckla sitt teckenspråk medan de leker, umgås och fikar.

– När Erika tog kontakt med mig och frågade om DHB Norra kunde låna vår föreningslokal för familjeträffen blev jag så glad. Jag sa genast ja! Vi började med det i höstas. Det är viktigt för barnen att se vuxna döva förebilder, säger Yvonne Modig, ordförande.

En av deltagarna i familjeträffen är Johanna Strömblad från Sundsvall.

Vad tycker du om att vara här?

– Det är bra att kunna öva på teckenspråk och ha en chans att teckna med andra. Hemma vill min fyraåriga son inte teckna så mycket. Det är viktigt för oss att träffa andra döva och hörselskadade och se hur de tecknar, säger hon.

En annan deltagare är Sophie Galin från Sundsvall. Hon tycker att familjeträffen är mysig och trivsamt.

– Det är också nyttigt för mina hörande barn att se teckenspråk här, säger hon som är hörselskadad.

Vad betyder dövföreningen för dig?

– En plats för döva att finnas på, säger Joel Modig. Han bodde i Sundsvall tills han var 5 år gammal och nu är han tillbaka i staden sedan 2011.

Förra året hade MDF 110 medlemmar, de flesta i 40–60-årsåldern. Nu ser antalet medlemmar ut att växa ytterligare.

– Allt fler yngre tillkommer, säger Mikaela Söderström, vice ordförande.

Maja Westerlund, styrelseledamot, säger att MDF är bra på att informera och nå ut i sociala medier. Men det finns något annat som är effektivare – det är att träffa potentiella medlemmar personligen och berätta att dövföreningen finns.

MDF har aktiviteter hela året. Varannan tisdag träffas pensionärer dagtid och varannan tisdag (olika veckor) kvällstid möts övriga medlemmar.

Dövföreningen ordnar bl.a. föreläsningar om aktuella ämnen, bowling och teckenspråkspodd. På sommaren har MDF populära mataftnar vid sin fritidsanläggning, Slädeviken, på Alnö.

Styrelsen säger sig ha en god dialog med kommunen och landstinget. MDF får ett generöst verksamhetsbidrag av kommunen.

– Det är för att vi har ett fullt aktivitetsprogram hela året, säger Yvonne Modig.

Enligt henne finns det dock flera brister som dövföreningen jobbar för att få bukt med, t.ex. avsaknaden av äldreomsorg på teckenspråk. Vidare stänger Tolkcentralen i Västernorrland redan kl. 12.30 på fredagar. Det är för tidigt, tycker MDF.

Yvonne Modig ser ljus på framtiden för dövföreningen:

– Nu har vi två yngre styrelsemedlemmar (Maja och Mikaela reds anm). Jag är väldigt tacksam för att de finns – det bådär gott. Tidigare var det mest äldre i styrelsen, säger hon, som varit medlem sedan 1974.

Nästa år fyller ni 100 år. Hur ska ni fira?

– Urban Mesch ska göra en jubileumsbok om vår förening. En jubileumsfest ska också arrangeras nästa år, säger Göran Modig, styrelseledamot.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON



Läs tidigare delar i Landet runt-serien på dovastidning.se



Joel fick hjärnhinneinflammation

Allt handlar inte om gener. Ibland blir man döv trots att man inte har anlag för det. Den här gången skriver DT om hjärnhinneinflammation (meningit) som är ett allvarligt tillstånd, vilket gör att man blir väldigt sjuk och löper risk att dö. En sideeffekt av meningit är att man kan bli döv. DT har träffat Joel Bäckström som blev döv på grund av hjärnhinneinflammation vid 1,5-årsåldern.

Joel växte upp i Knivsta utanför Uppsala, älskade att lyssna på musik och hade precis börjat gå och lärt sig att prata. Men en dag blev Joel förkyld och blev så dålig att hans föräldrar tog med honom till sjukhuset för en undersökning. På sjukhuset sa läkarna att Joel förmodligen fått en öroninflammation och skulle återkomma om febern inte gått ner inom tre dagar. Därför fick Joel åka hem. Väl hemma blev Joel märkbart sämre och föräldrarna blev oroliga. Familjens granne som jobbade som sjuksköterska tyckte att det var något som inte stämde. När hon såg Joels tillstånd förstod hon att han hade typiska symptom för hjärnhinneinflammation. Då sa hon att han måste till sjukhuset omedelbart. På sjukhuset konstaterades det att grannen hade rätt; Joel hade drabbats av hjärnhinneinflammation.

När man drabbas av hjärnhinneinflammation innebär det att hjärnans hinna blir inflammerad på grund av olika sjukdomar eller bakterier. Om hjärnhinneinflammationen uppstått som följd av bakterier är det ofta på grund av pneumokock- eller meningokockbakterier. Pneumokocker är en av de vanligaste orsakerna till hjärnhinneinflammation.

Hjärnhinneinflammation kan drabba alla oavsett ålder och symptomen är att man känner sig väldigt sjuk, drabbas av krampanfall, blir medvetslös eller förvirrad. Det är också vanligt att man får feber och kraftig huvudvärk och nackstyvhet.

På sjukhuset bekräftade läkarna att Joel drabbats av

hjärnhinneinflammation och eftersom det gått så lång tid sa läkarna beklagande till hans föräldrar att deras 1,5-åriga Joel förmodligen skulle dö.

– Mina föräldrar blev så förkrossade och jätteledsna när de fick höra att jag skulle dö när de faktiskt sökt hjälp tidigt från första början, berättar Joel.

Eftersom symptomen hos yngre barn inte är lika tydliga kan det vara svårt att diagnostisera hjärnhinneinflammation hos barn. Själva förloppet kan gå väldigt fort. Därför kan det vara en livshotande sjukdom.

Trots dödsdomen överlevde Joel men ganska snabbt därpå upptäckte Joels mamma att han inte var sig lik. Han kunde inte gå, inte ens krypa eller lyfta huvudet när han låg på mage och balansen hade försvunnit. Men efter ett tag började Joel krypa och då kröp han till sin gungstol intill en grammfon där han brukade sitta och lyssna på musik. Joel stannade där en stund med ena örat vänt mot grammfonen, men inget hände. Joels mor berättade att det syntes tydligt att han kom ihåg att något skulle hända där. Men inget hände, så han kröp därifrån igen.

Dessutom hade Joel slutat att prata. Istället skrek han bara.

– Det var som att jag hade nollställts och fick börja om med allt, säger Joel.

I samma veva upptäckte man att Joel slutat reagera på ljud. Joel hade alltså blivit döv på grund av hjärnhinneinflammation.

Cirka 14 % av de barn som tillfrisknar efter att ha drabbats av hjärnhinneinflammation får en hörselnedsättning. Vissa kan utveckla epilepsi, vattenskalle eller en kognitiv nedsättning medan andra förblir friska.

Nu när man upptäckte att Joel blivit döv och hörde ingenting insåg hans föräldrar att de behövde lära sig teckenspråk för att kunna kommunicera med honom. Det var svårt och jobbigt i

början eftersom Joel inte kunde språket.

Efter hjärnhinneinflammationen hade Joel glömt vad ett språk var. Istället skrek Joel med en mycket hög och skärande stämma. Vid ett tillfälle stod hans mamma i arbetsrummet och var trött, då ställde Joel sig på tröskeln och skrek allt vad han orkade och pekade ut mot köket för att han ville ha en smörgås. Då brast mammas tålmod och hon exploderade. Mamma visste att Joel skrek för att han ville ha en smörgås men hon tyckte att han skulle försöka teckna istället för att bara skrika och peka. Mamma hade försökt teckna smörgås till Joel många gånger men han fortsatte bara att skrika. Då skrek mamma på teckenspråk: Jag vet att du kan teckna smörgås! Stå inte och skrik!

– Då stod jag som fryst med tappad haka en stund och var alldeles tyst, sen lyfte jag långsamt upp händerna och tecknade smörgås, berättar Joel leende.

– Det var en av min mammas lyckligare stunder i livet. Tröttheten och irritationen var som bortblåst och hon tecknade "jaså, vill du ha en smörgås? Ja då går vi ut i köket och gör en smörgås till dig". Det var då Joel insåg att det fanns ett språk.

År 2009 införde Sverige allmän vaccination mot pneumokocker för spädbarn. Innan dess insjuknade 100 barn varje år i Sverige på grund av pneumokockbakterier varav 3-4 dog. Efter det nya vaccinationsprogrammet har antalet barn som insjuknat i hjärnhinneinflammation sjunkit betydligt.

Folkhälsomyndighetens statistik visar att mellan 2006 och 2014 sjönk siffran från cirka 43 barn till 10 barn som drabbats av en pneumokockinfektion. Joel får frågan vad han tycker om det nya vaccinationsprogrammet.

– Om man "bara" blir döv på grund av hjärnhinneinflammation hade det ju varit lugnt, men eftersom det är ett allvarligt tillstånd är det bra med vaccin. Man kan ju dö eller få allvarliga följdskador. Det är inte värt det när ett barn riskeras att dö, svarar Joel.

I dag jobbar Joel som universitetsadjunkt på Stockholms universitet där han både undervisar i teckenspråk och jobbar inom lexikonverksamheten. Han får frågan om han önskar att han aldrig drabbats av hjärnhinneinflammation och därmed blivit döv. Han berättar om ett minne:

– När jag var fyra år gammal kunde vi kommunicera hemma. Då visste jag att jag var döv och hade förstått att det fanns andra som inte var döva men jag hade aldrig tagit upp det med mamma. En dag satt jag vid köksbordet och frågade mamma: Hör du mamma? Då svarade hon: Ja, jag hör. Då frågade jag igen: Hör pappa och David? Mamma svarade: Ja, de hör. Då blev jag tyst länge och såg allvarlig ut. Sen sa jag till sist och såg glad ut: "Men Fabbe hör väl inte?". Då berättade mamma att hon grät inombords men kände sig tvungen att säga sanningen: Jo, kaninen Fabbe hör också.

– Men i dag hade jag inte velat vara hörande. Jag är nöjd med livet. Jag trivs bra på jobbet på Stockholms universitet och har bra arbetskollor. Jag har min familj, sambo och en liten fin son. Jag är tacksam över livet jag fått och det finns inget språk som är vackrare än teckenspråket, avslutar Joel.

TEXT & FOTO: MOA GÄRDENFORS

"Vi döva blir aldrig gamla!"

Åsa Henningsson vloggade "Vi döva blir aldrig gamla!"- på Facebook i februari. Det väckte uppmärksamhet. DT återpublicerar det i textform, översatt av Åsa Gustafsson.

Hej! Vet ni vad? Det här har jag tänkt på ett tag.

Vi döva blir aldrig, aldrig gamla! Vi kommer aldrig att se sämre, gå och röra oss sämre. Vi kommer helt enkelt aldrig att bli skröpliga och gamla! Nej vi kommer alltid att vara friska och krya, se bra, gå och röra oss helt obehindrat och sköta oss helt själva till den dag då vi plötsligt dör knall och fall! Japp så är det! Så är det för alla döva minsann!

Så måste det vara. Vet du varför? Jo varenda gång någon döv kontaktar kommunen och säger – jo ursäkt men jag skulle behöva lite hjälp så blir kommun helt ställd. Nä vadå.... Hjälp du som är döv, ni döva behöver hjälp? Nej nej, det går inte, vi har ingen teckenspråkig personal, nä men vi kan ju inte hjälpa döva med en masa olika saker, nä det finns ingen som kan teckenspråk inom hemtjänsten här! Nej, nej, det går absolut inte. Kommunen bara slår i från sig som om de aldrig hört talas om att det finns döva innevanare i deras kommun.

Men de vet ju alla att det bor döva runt om i hela Sverige! Alla VET att det bor döva i deras kommun också. Men de verkar faktiskt tro på fullaste allvar att döva alltid är friska och krya och klarar sig helt själva ända fram till den dag då de lägger näsan i vädret! De tror att döva fungerar på ett helt annat sätt än andra människor. Är inte det verkligen fascinerande?

Hum nått att fundera på... Hejdå!

ÅSA HENNINGSSON

Borås Dövas Förening har haft årsmöte

Årsmötet har ägt rum för Borås Dövas Förening (18 februari) och Borås Dövas Pensionärsförening (8 februari). Styrelserna fick följande sammansättning:

Borås Dövas Förening

Ordförande: Roland Califf

Kassör: Dan-Åke Söderström

Sekreterare: Paula Larsson

Ledamöter: Anne Lennéer och Göran Alfredsson

Revisorer: Berit Forsberg och Anders Rydbäck

Revisorssuppl: Marcus Bringnäs

Som mötesordförande tjänstgjorde Sievert Engdahl, Göteborg.

Borås Dövas Pensionärsförening:

Ordförande: Roland Califf

Kassör: Dan-Åke Söderström

Sekreterare: Berit Forsberg

Ledamot: Jan-Ove Bjurling

Revisorer: Christer Larsson och Olle Frid

Föreningarna hoppas på att få flytta till en större lokal i samma hus inom kort.

BERIT FORSBERG

Teckenspråkslärare – ett framtidsyrke

TECKENSPRÅK – EN HÅLLBAR FRAMTID är temat för förbundets kommande kongress i juni samt förbundets förslag till handlingsprogram 2018-2021. Att ha tillgång till språk och fungerande kommunikation är grundläggande i våra liv och en viktig förutsättning för att uppnå en god livskvalitet. Rätten till teckenspråk måste stärkas på olika sätt, bland annat genom tillgång till teckenspråksmiljöer, teckenspråk som undervisningsspråk och modersmål uppnår vi döva bättre förutsättningar för ett bra liv. Det gäller också våra anhöriga till exempel CODA (Children of Deaf Adults).

Precis som nyheten om bristen på modersmålslärare i samiska, vilket uppmärksammades i bland annat SVT den 3 april, är det en stor brist på teckenspråkslärare idag. Bristen begränsar förutsättningarna för personer att lära sig teckenspråk. Framför allt slår det hårt mot barn med hörselnedsättning som inte får möjligheten att utveckla kunskap i teckenspråk.

Idag finns det ingen utbildning med examensrätt för teckenspråkslärare och det kan vara ett stort hot mot teckenspråket som språk. Yrkeskategorin teckenspråkslärare bör domineras av döva som, efter genomförd utbildning, kan undervisa i ämnet teckenspråk. Vi har, genom SDR:s projekt Döva tolkar och översättare, sett och återigen fått bekräftat att döva som har teckenspråk som modersmål har en genuin språkkänsla och unika kompetenser. Det är lika viktigt i yrket som teckenspråkslärare då denna speciella kompetens kommer väl till användning och läraren samtidigt blir en språklig förebild. Särskilt viktigt är det för barn i skolor där teckenspråkiga förebilder saknas. Att det fortfarande idag saknas en teckenspråkslärarutbildning som möter de krav som ställs inför anställning på skolor är ett oacceptabelt strukturfel.

Vi behöver jobba med att stärka det svenska teckenspråkets ställning i svensk lagstiftning och skapa reella förutsättningar för att stärka tillgången till språket och möjligheten att lära sig teckenspråk. Det är här teckenspråkslärare kommer in i bilden och vi behöver dem nu mer än någonsin! Jag är övertygad om att teckenspråklärare är ett framtidsyrke.

Det skall vara självklart att döva och hörselskadade barn – oavsett om de använder hjälpmedel eller inte – ska ges möjligheten att lära sig teckenspråk. Det förekommer attityder om att barn med hörselnedsättning och deras familjer inte behöver eller ska lära sig teckenspråk. Dessa attityder grundas helt på okunskap och fördomar om teckenspråk. Därför blir jag särskilt glad när föräldrar till döva och hörselskadade barn står på sig, lär sig teckenspråk och delar med sig sina erfarenheter. De vill, liksom vi, säkerställa en bra start i livet för barnen genom att lära sig teckenspråk.

En starkare rätt till teckenspråk innebär att ingen ska ställas utanför och att alla som vill och behöver teckenspråk ska få det. Rätten till teckenspråk ska gälla alla oavsett hörselstatus, skolval, bakgrund, bostadsort och ålder. Vi har ett gemensamt ansvar att förverkliga förbundets handlingsprogram vars målsättning är en hållbar framtid där rätten till språk, kommunikation, utveckling och delaktighet säkerställs, både för vår generation och för kommande generationer.



HENRIK SUNDQVIST, TF. FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Besök kongressen

Vill du ta del av kongressförhandlingarna på plats i Sollentuna den 16 till 18 juni? Anmäl dig och ange om du vill ha måltidspaket (fika och lunch 350 kr/person och dag). Anmälan är för att vi ska kunna garantera allas säkerhet i lokalen. Du är välkommen!

Anmälan till kongress@sdr.org senast den 19 maj

Delta i banketten

På lördag kväll den 17 juni delas utmärkelserna Kruthmedaljen, Guldtecknet och Lars-Åke Wikströms International Award ut vid en bankett. Boka din biljett för trerättersmiddag inklusive två glas vin eller öl samt kaffe och underhållning. Pris: 795 kr/person.

PÅ GÅNG I SDR

20-21/4 SDR deltar i SDUF:s styrelsemöte
22/4 Årsmöte/seminarium med Värmlands DLF
24/4 Konferens "Se Kraften", Arbetsförmedlingen
25/4 Domstolsverkets samverkansmöte
27/4 Rikstolk-tjänstens styrelsemöte
8-9/5 Dövspsykiatridagar

14/5 Teckenspråkets dag
16/5 Inför kongressen - Kongresshandlingar, del 2 skickas ut
18-21/5 EUD:s workshop och generalförsamling, Malta
30/5 Lika Unikars årsmöte
31/5-1/6 Sveriges Dövas Pensionärsförbunds årsmöte, Örebro



Kontakta oss
Rissneleden 138, 5 tr.
174 57 Sundbyberg
Tel vx: 08-442 14 61

Box 300, 793 27 Leksand
Tel vx: 0247-140 65

sdr@sdr.org
www.sdr.org
Bildtelefon: sdr@ectalk.se

Tf förbundsordförande
henrik.sundqvist@sdr.org
073-530 72 07 (sms)

Kommunikationsansvarig
jenny.ek@sdr.org
073-530 84 34 (sms)

Försäljning
shop@sdr.org
Tel vx: 0247-140 65

Bli medlem
medlem@sdr.org

FirstClass
fc@sdr.org

Stöd oss
SDR pg. 90 00 24-1

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
info@sdpf.se

Västanviks folkhögskola
info@vastanviksfhs.se
www.vastanviksfhs.se

Inför Bra start i livet och kongressen

● På vår kongresswebb hittar du all information om vår konferens Bra start i livet, kongressen, utställningar och föreläsningen av Peter Hauser. Där hittar du också alla handlingar som bland annat motioner, propositioner och handlingsprogram för 2018 till 2021 samt information om anmälan om du vill delta på vår konferens eller föreläsningen. Mer information: www.sdrkongress.org

Information från valberedningen

● Valberedningen presenterade i januari sitt förslag till förbundsstyrelse för SDR 2017 till 2021. I mars uppdaterade valberedningen informationen med att Anne-Maj Magnström som var föreslagen till vice förbundsordförande har meddelat att hon tar tillbaka sin kandidatur. Hon ställer inte upp för en ny kongressperiod. Valberedningen jobbar nu vidare med att hitta en vice förbundsordförande och är tacksam för namnförslag från föreningarna. Namnförslagen kan skickas in löpande.

Valberedningen meddelar också att en av de två föreslagna kongressordförandena, Sven-Emil Karmgård, kommer att delta på kongressen som ombud. Det innebär att valberedningen nu även söker efter en kongressordförande som tillsammans med Paulina Wlostowski ska leda kongressen.

Vid förslag eller funderingar, kontakta valberedningen genom Joakim Hagelin Adeby. Hans e-postadress är joakimhagelinadeby@gmail.com.

Projekt avslutas men utbildningen behövs

● Projektet Döva tolkar och översättare avslutas den 15 juni vilket innebär att vi är inne i slutfasen av detta tre-åriga projekt. Just nu ges den ett-åriga tolk- och översättarutbildningen för döva en andra gång och den avslutande träffen är den 17 till 19 maj i Leksand.

Projektet har ansökt om medel hos Myndigheten för Yrkehögskolan, MYH, för att driva utbildningen men tyvärr fått avslag två gånger. Avslag beror på att MYH har sina direktiv vilka utbildningsanordnare som ska få medel tilldelade och det är idag tolkutbildningar för hörande personer vilket har inneburit att det inte har funnits medel till projektets utbildning. Projektet har gjort en skrivelse till utbildningsdepartementet, socialdepartementet och justitiedepartementet för att påtala behovet av att en tolk- och översättarutbildning för döva permanentas. Vi arbetar alltså vidare med att få yrkesutbildningen permanentad.

Trots att projektet avslutas siktar vi på att utbildningen ska finnas kvar. Om och när utbildningen startar kommer information att ges bland annat på SDR:s webbplats och i Dövas Tidning. Mer information om den kommande utbildningen och antagningskraven finns på vår webbplats www.sdr.org.

100 % kamp

● Utställningen 100 % kamp – Sveriges historia invigdes den 23 mars på Västmanlands läns museum i Västerås. Utställningen lyfter också dövas kamp och rättighetskämpar från dövrörelsen. SDR har bidragit för att synliggöra dövas historia och kamp genom tiderna. Utställningen finns i Västerås fram till den 24 september, för att sedan flytta till Sundsvall från den 14 oktober. Under 2018 kommer den att finnas i Stockholm. Missa inte den!

100 % kamp – Mänskliga rättigheter och kulturarv är en antologi där tolv forskare och aktivister berättar om rättighetskamper och rättighetskonflikter i Sapmi, Sverige och Polen; kamper som författarna är en del av själva, eller som de ägnat sig åt genom forskning. Boken tar upp kamper för samers, dövas, och transpersoners rättigheter, hbtq-kamp och funktionsrätt. Ett kapitel i boken med titeln Det tredje museet, När vi berättar vår dövhistoria, är skriven av Hanna Sejltitz och Patrik Nordell. Bokrelease sker den 2 maj på Historiska museet i Stockholm.

Allt detta är tack vare projektet Heterogena kulturarv.



Från Utställningen 100 % kamp – Sveriges historia

Information om medarbetare

● Inom SDR har vi nu några nya ansikten och namn. Vi har anställt Johanna Hjortman som började hos oss den 31 mars. Hon kommer att jobba med förbundets ekonomiska administration. På försäljningsavdelningen har vi två vikarier som heter Juvas Åsa Andersson och Marie Johansson Grop.

SDR har ett stort arkiv med både fotografier och videomaterial som utgör en del av dövas kulturarv. För att bevara detta värdefulla material inför framtiden har vi en tillfällig förstärkning genom Thore Frostbielke som scannar fotografier och konverterar filmer från vårt arkiv till digitalt format. Johanna, Juvas Åsa, Marie och Thore - Ni är varmt välkomna till SDR!

Elisabeth Steinholtz slutar på SDR och avtackades i mars. Ett stort tack till Elisabeth för hennes mångåriga insatser för förbundet!

Arbetslivstolkning ska inte vara en kostnadsfråga

En evig fråga som nu återigen lyfts fram är döva och hörselskadades rätt till tolk i arbetslivet. Tolkfrågor är ett av mina ansvarsområden i SDUF-styrelsen och jag tycker precis som de flesta av er att obegränsad tillgång till gratis teckenspråkstolktjänst är oerhört viktigt för döva/hörselskadade barn och ungdomars utveckling och möjligheter inom skolan och senare även inom arbetslivet.

Det svenska samhället behöver ändras på många områden. Bemötandet av tiggare på gatan för att ta ett exempel; vi går oftast förbi utan att kolla eller hälsa, men ibland stannar vi och ger några mynt för att lätta vårt samvete. Varje dag sitter tiggaren där utan att bli sedd på riktigt, jag kan tänka mig att många dagar går utan att någon ens vill se henom i ögonen. Man ser inte personen och dennes behov utan bara tiggaren som man tvingas förhålla sig till på väg in i eller ut ur butiken. Pengarna ramlar ner i tiggarens kopp med jämna mellanrum, men vem och vad går pengarna egentligen till? Gör de faktiskt någon nytta? Vi vet oftast inte vad som händer med pengarna.

Personligen ger jag nästan aldrig pengar till tiggare och hemlösa, inte för att jag är hjärtlös utan för att jag inte vet om mitt bidrag faktiskt hjälper personen i längden. Inte all goodwill är bra goodwill. Jag hälsar dock alltid, ögonkontakt och ett leende kan göra stor skillnad. Man brukar säga att det är bättre att stödja till exempel missionshusen som tar hand om hemlösa och ger dem sängplats och mat varje dag. Då vet man att pengarna går till något gott ändamål. Man måste bidra på rätt plats och på rätt sätt för att underbygga ett välfungerande system i samhället. Synd att det inte alls verkar vara samma tank när det gäller bidrag och stöd till döva och hörselskadade. Själva konceptet att arbetsgivaren ska betala den döva anställdas tolkkostnader är ett mycket stort systemfel.

Sverige lägger ner mycket pengar varje år på olika arbetsmarknadsinsatser för att hjälpa bland annat döva och hörselskadade att få jobb. Man tycker att det är självklart att alla som bor i landet ska kunna få möjlighet till att bidra till samhället och göra nytta. Hur mycket eller hur man kan göra detta får vara upp till var och en och ens egna individuella förmågor och förutsättningar. Men vilken nytta gör skattepengarna när man sedan kräver att arbetsgivarna ska stå för tolkkostnaden? Istället för att betraktas som en aktuell och intressant ny medarbetare som är bra för företaget hamnar all fokus på medarbetarens hörselnedsättning och merkostnad jämfört med andra arbetssökande som inte behöver använda tolk.

Precis som alla andra vill vi ha möjlighet till en bra utbildning på vårt eget språk så att vi kan visa vad vi går för. Precis som alla andra vill vi kunna välja utbildning och yrke utifrån våra egna intressen och talanger, inte utifrån hur stort behovet för arbetslivstolkning kommer att bli inom just det yrket eller på just den arbetsplatsen.

Precis som alla andra vill vi bedömas utifrån vår kompetens och vad vi kan bidra med, inte hur mycket det kostar att anställa oss.

Vi KAN. Vi vet att vi KAN. Vi måste arbeta gemensamt för att Sverige ska göra det möjligt för samhället att förstå detta. Tillsammans är vi starka!



STINE VENSETH
VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

SDUF:s 50 årsbok 1966-2016

Vill du köpa eller beställa SDUF:s 50-årsjubileumsbok om dövungdomsrörelsen och SDUF som organisation under 50 år 1966-2016 fullspäckad med bilder, för endast 399 kr? Du har fortfarande chans! Beställ online på www.sduf.se/50-arsboken och välj om du vill få den levererad hem (med porto blir det 460 kr) eller hämta den hos SDUF:s kansli eller din lokala ungdomsklubb (399 kr). Tack för att du köper boken och därmed stödjer dövungdomsrörelsen!



Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
www.sduf.se

Mejla: kansli@sduf.se
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande
Laith Foad Fathulla
laith@sduf.se



Intressepolitiska arbetsgruppen; Alexandra Polivanchuk (adjungerad generalsekreterare), Nathalie Simonsson, Nora Duggan, Viktor Jäderlund (i Skype, från förbundsstyrelsen) och Laith Fathulla, från förbundsstyrelsen



Lägergruppen: Johanna Lundström, Juni Sowell, Sofia Nilsson (adjungerad verksamhetsansvarig) och Johan Robach. Saknas på bilden: Jonna Delvert och Daniel Littorin (förbundsstyrelsen)

Intressepolitiska arbetsgruppen

● SDUF:s viktiga intressepolitiska arbetsgrupp har nu haft sitt första möte den 30 mars 2017, efter att varit vilande ett tag. Fokuset ligger nu på bland annat Almedalen 2017, där SDUF ska vara tillsammans med SDR, med temat "En bra start i livet". Håll koll på våra kommande insatser på SDUF:s hemsida och sociala medier!

Lägergruppen - vad är på G?

● SDUF:s permanenta arbetsgrupp Lägergruppen har nu rekryterat ledare och valt deltagare till sommarens läger 2017! Just nu förbereds det inför utbildningshelgen för lägerledare den 5-7 maj i Stockholm tillsammans med UH och DBU. Lägergruppen håller också på att gå igenom massor av lägerdokument, uppdatera dem samt lägga upp dem på hemsidan, vilket inte funnits förut. Välkomna att läsa vilka riktlinjer Lägergruppen och lägerledarna följer på <http://sduf.se/lagergruppen/>

Ungdomsklubbarnas nya styrelser

SDUF:s anslutna lokala ungdomsklubbar har under våren haft sina respektive årsmöten. Här presenterar vi vilka de nya styrelserna 2017-2018 är. SDUF ser fram emot fortsatt samarbete och ett bra år för alla.

DDU i Dalarna, årsmöte 15 mars

Ordförande Georgia Somaraki, Julia Gezeliuss och Artur Kuczynski.

GTU i Göteborg, årsmöte 17 mars

Ordförande Hawra Faraj, Silverio Ängelberg, Stefan Ahlström, Max Balkstam-Cuadrado och Lina Venseth.

JTUF i Jönköping, årsmöte 25 februari

Ordförande Jonna Sjögren, Adam Karlsson och Åsa Gustavsson (adjungerad).

KUL i Uppsala, årsmöte 17 februari

Ordförande Sammer El-Masri, Sofia Ek och Henrik Östman.

NU i Norrland, årsmöte 25 februari

Ordförande Christian Östgård, Angelika Larsson och Viktor Stenmark.



ÖDU:s årsmöte

SDUR i Stockholm, årsmöte 17 mars

Ordförande Julius Gasslander, Ellinor Persson, Sofia Lindevall, Gustav Wahlgren, David Öhman, Rasmus Lewis och Jiin Najar.

SKUR i Skåne

Vilande.

UF Viljan i Vänersborg, årsmöte 4 april

Ordförande Sebastian Capdevila, Rebecca Jonsson, Hanna Valtonen, Lina Sillanpää, Celine Nyquist, Linnea Nyman och Ulf Hanson (adjungerad kassör).

ÖDU i Örebro, årsmöte 12 mars

Ordförande Niclas Maurtizon, Jesper Melin, Filippa Hellöre, Jonny Dufvenberg, Nora Duggan, Leila Svetlov och en vakant plats.

VAD SOM HÄNDER I SDUF

18/4 Brukarråd för Bildtelefoni.net, Örebro
19/4 SPSM:s skolforum, Stockholm
20-21/4 SDUF:s styrelsemöte, Jönköping
21-23/4 Ungdomsklubbkonferens, Jönköping

25/4
28/4
5-7/5
31/5-4/6

Barnrättsportalens möte med Barnombudsmannen, Stockholm
Seminarium "Vart är funktionshinderspolitiken på väg?", Stockholm
Utbildningshelg för lägerledare, Stockholm
EUDY:s generalförsamling, Irland

Välkommen till Dövas Dag Jönköping 20 – 24 september



I år har vi fler dagar under Dövas Dag. Det finns mycket man vill upptäcka! Passa på och gör det under Dövas Dag!

Mer information på teckenspråk och svenska finns på www.dovasdag2017.se eller www.vatterbygdensdf.se eller www.antligennu.se!

Onsdagen 20 september med start kl. 16.00 finns det en utställning på teckenspråk, lilla pubafton med dart och plump på dövföreningen.

Torsdagen 21 september erbjuder vi guiding på teckenspråk med buss runt Huskvarna, Gränna, Visingsö och Äppledalen eller fotvandring runt staden Jönköping. Golf på A6 , specialpris för just dig! Filmfestival med start kl 19.00 på Folkets Bio.

Fredag den 22 september är den stora konferensdagen på Kulturhuset Spira. Föreläsaren är bl.a. Collin Allen, WFD.s orförande som ska prata om hur döva från hela världen, lyckats nå sina mål, Rita Ingvarsson om hur hon lyckades i sin kamp att bli förskollärare, Christina Eriksson, dövpsykolog som tar upp om kraft och energi för att lyckas nå mål i livet, Nader Alterkawi, om hans otroliga resa från Syrien till Sverige hur han lyckades fly tillsammans med sin stora döva familj.

Under dagen finns det yoga med Debbie Z Rennie och spinning med Gulcan Coban både morgon och eftermiddag.

Kvällen avslutas med mingel med underhållning bl.a. Tommy Rangsjö, 60-sekunders-tävling. Portarna stängs kl. 02.00.

Lördag den 23 september

Portarna öppnas klockan 10.00 på Kulturhuset Spira. Programmet innehåller bl.a. utställningar med döva företagare, organisationer och döva med hobbyintressen. Föreläsningar med * Gulcan Cabin , som ger tips och råd till döva 65+ om motion och hälsa * diskussion med prästen Johan S Wisser och Mimount Tebibel om deras tro * Anette "AÖ" Örlegård om sina och andras upplevelser att vara tvilling m.m.

Under dagen finns det yoga med Debbie Z Rennie och spinning med Gulcan Coban både morgon och eftermiddag, fisktävling på dagen, testa frisbee med Christoffer Hellöre samt ta en titt på motorcyklar med döva och teckenspråkiga ägare.

Önskar du äta en god tvårättersmiddag eller mingla runt vid baren ? Valfritt!. Portarna öppnas kl 18.30 och underhållning kommer att visas två gånger under kvällen (den första för mingelgäster och den andra för middagsgästerna). Portarna stängs kl. 02.00.

Söndag 24 september har vi den traditionella gudstjänsten med döpprästen Johan S Wisser med start kl 10.00 på Kristinegården. fika serveras. SDI ordnar en futsal turnering öppen för alla med start kl. 9.30 – 14.00 på Idrottshuset. Att gå på tipspromenad runt Munksjön med start kl.10 är en annan aktivitet.

Barn- och ungdomsaktiviteter kommer att ordnas. Program med dess innehåll kommer att informeras under våren.

Det finns en prislista till de olika aktiviteter. Kolla på vår hemsida, om du inte har internet hemma, gå gärna till dövföreningen ,idrottsföreningen eller ungdomsklubben så har de all information på papper. Vi har skickat all information till alla kontaktpersoner.



Grattis, du har Ushers syndrom typ 100!

Jag har gjort en del intressanta upptäckter trots min synskada. Ett av fynden är att hälften av Sveriges befolkning har Ushers syndrom typ 100! När jag ser dem suckar jag, tar av mig glasögonen och blänger på dem. Ni vet en sådan där psykoblick. Konstigt nog är det en diagnos som varit okänd hos forskare tills nu. Inte ens vår professor nummer ett inom dövblindhet, Claes Möller, vet om det.

Du kanske är orolig ifall du skulle ha diagnosen. Var lugn, här beskriver jag symptomen:

- Du har tunnelseende för du kan inte sluta titta på din mobiltelefon.
- Du hör inte så bra för du har något konstigt på eller i öronen.
- Du vill vara först fram och de som står i vägen irriterar dig enormt mycket.
- Du mumlar endast en ursäkt om du gör något opassande, annars struntar du i det.
- Du försöker multitaska så mycket som möjligt för att spara tid.

Stämmer dessa symptom in på dig? Grattis, du har Ushers syndrom typ 100! Det finns tyvärr inget botemedel än, men du behöver inte bli ledsen för det. Det bästa du kan göra är att börja med att titta upp och se vad som finns runt omkring dig. Vara en medmänniska och göra små goda gärningar för andra.

Tyvärr träffar jag sådana 100-typare ibland, som nästan snubblar över min vita käpp och, hör och häpna, blir arga på mig!

Ska jag le vänligt tillbaka? Nej, givetvis blir jag lika arg tillbaka. De kunde väl, till skillnad från mig, ha använt sina välfungerande ögon! Men då får jag komma ihåg att de nog har Ushers syndrom typ 100 och känna medlidande. Handen på hjärtat, jag är inte heller helt symtomfri utan har några av symptomen. Jag behöver ständigt bli påmind om att jag också är en 100-typare och måste anstränga mig för att se omgivningen.

Men hur är det med den andra hälften av Sveriges befolkning, som ännu inte fått diagnosen? Det finns faktiskt människor som får mig att bli varm i hjärtat. Till exempel löparen som lade sin hand på min axel för att be om ursäkt för att han var nära att krocka med mig. Eller kvinnan som frågade mig om jag ville ha ledsagning vid tunnelbanan på Stockholms central, vilket jag tackade ja till. Eller, bäst av allt, den äldre superkvinnan som med sin rullator agerade trafikpolis och ställde sig mitt i vägen och stoppade alla bilar åt mig när jag skulle över vägen.

Om du lämnar din egen värld för att se oss andra som finns runtomkring dig, då är du garanterat helt fri från Ushers syndrom 100. Det är det bästa botemedel mot syndromet!

SARAH REMGREN har gärna många bollar i luften, byter ofta samtalsämne helt plötsligt och gillar att fly verkligheten genom att hoppa in i böckernas värld.



söker Tolksamordnare vid
Studentavdelningen, Sektionen för
utbildningstolkning. Sista ansökningsdag
2017-04-28. Se länken
<http://www.su.se/om-oss/lediga-anstallningar/lediga-jobb-ny-lista>

Språkintresserad?



Västerviks
folkhögskola

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

Kurs • Konferens • Vandrarhem
vastanvik.se 0247-641 30

I juni kommer DT:s special-nummer **Allt om teckenspråk**. Fullmatat med nyttig läsning för föräldrar till döva och hörselskadade barn och andra intresserade. Mycket nöje!

Specialerbjudande för
annonsörer. Kontakta
annons@dovastidning.se

Bra start i livet

Torsdag 15 juni kl 9.00 - 17.00, Scandic Star i Sollentuna

Missa inte Sveriges Dövas Riksförbunds (SDR) konferens "Bra start i livet"! Den fokuserar på döva och hörselskadades barns språkutveckling och deras förutsättningar till en fullt stimulerande kognitiv utveckling. Konferensen vänder sig till bl a föräldrar till döva och hörselskadade barn, professionella inom döv/hörselområdet, myndigheter och organisationer.

Fyra forskare föreläser om aktuella forskningsresultat och föräldrar delar med sig av sina erfarenheter av hur stöd i språkutveckling och kommunikation ser ut idag.

Här presenterar vi föreläsarna & moderatorn:



Patrick Kermit

Professor i handikappvetenskap vid Institutet för socialt arbete och hälsovetenskap, NTNU, Trondheim, Norge.



Mary Rudner

Professor i Handikappvetenskap vid Institutionen för beteendevetenskap och lärande på Linköpings universitet och biträdande forskningsledare för Linnécentrum HEAD för forskning om hörsel och dövhet.

Ingela Holmström

Filosofie doktor, forskare och biträdande universitetslektor vid Institutionen för lingvistik på Stockholms universitet.



Liz Adams Lyngbäck

Vikarierande lektor på Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet och aktuell med avhandlingen "Experiences, networks and uncertainty: Parenting a child who uses a cochlear implant".



Dagens moderator:

Malin Johansson Kvitvaer

Genusvetare och projektledare på RFSU Stockholm.

Information om program och anmälan finns på sdrkongress.org

BARNPASSNING FINNS!



Extra! Föreläsning av Peter C. Hauser

Söndag 18 juni kl 13.30 - 16.00, Scandic Star i Sollentuna

Dr Peter C. Hauser är neuropsykolog, professor och föreståndare för Centrum för kognition och språk i Rochester, New York där hans team studerar språk och sociala faktorer som är viktiga för döva individer och deras utbildning, hälsa och välbefinnande. Han har internationellt presenterat och publicerat sitt arbete om vikten av teckenspråk. I denna föreläsning, som vänder sig till alla som är intresserade, fokuserar han på teckenspråkets betydelse för dövas kognitiva utveckling. **En uppskattad föreläsare som inte får missas!**

För anmälan: sdrkongress.org



**Synskadades
Riksförbund**

*Du gör även en god gärning
med ditt lottköp! Hela över-
skottet ger nytta och glädje
i det viktiga arbetet hos
Sveriges Dövas Riksförbund
och Synskadades Riksförbund.*



*Blir du vår
nästa vinnare?*



**Vill du också vara med och dela på
90 MILJONER?**

Vad skulle du unna dig om du vann?

Med en Månadslott är du med i dragningar varje dag i en hel månad. Månadslotten erbjuder över 25.000 skattefria vinster på en månad. *Dessutom får du för varje Månadslott du köper en spännande Superlott som kan ge dig upp till 3 miljoner samt flera 250.000 kronorsvinster.*

Alla vinster är kontantvinster. Du bestämmer själv vad du vill göra med pengarna.

Lotteriet med kontantvinster

- 4 x 3 miljoner kronor
- 8 x 1 miljon kronor
- 8 x 250.000 kronor
- 36 x 100.000 kronor
- Över 25.000 vinster varje månad
- Dragning varje dag



Prova nu så får du välja din premie!

En extra Månadslott som gäller
för en hel månads dragningar.
Värde 150 kr



eller

6 Glädjelotten + 6 Femman med
chans att skrapa fram upp till
5 miljoner! Värde 150 kr

SVARSKORT

Gör så här:

1. Fyll i dina uppgifter och välj det antal lotter du önskar.
2. Välj din premie.
3. Lägg svarskortet direkt på brevlådan och posta idag! Portot är betalt.

Namn

Adress

Postnr/Ort

Telefon
Underlättar vid snabbt besked om storvinst

E-postadress

Personnummer (frivilligt)						-			
------------------------------	--	--	--	--	--	---	--	--	--



Ja tack!

Ja tack! Jag vill självklart vara med i Månadslotten med chans att vinna miljonerna. Inom kort får jag mitt första inbetalningskort och efter betalning är jag med i nästa dragning. Därefter får jag en ny lott varje månad för 150 kr, inga andra avgifter tillkommer. Prenumerationen har ingen bindningstid och jag väljer själv när jag vill avsluta min möjlighet till miljonvinster.

- ☐ 1 lott/månad ☐ 2 lotter/månad ☐ 3 lotter/månad



Ja, jag svarar inom 7 dagar och får välja en premie
 an extra kostnad. Premien får jag **efter min första betalda**
ingång. Som premie väljer jag:

- ☐ 6 st Glädjelotten + 6 st Femman (Värde 150 kr)

Du kan även beställa via www.manadslotten.se/kampanj eller ring vår kundservice på telefon 08-39 90 60.

OBS! Erbjudandet gäller längst till 2017-05-31 och dig som är fyllda 18 år och bor i Sverige. Ditt första lottbrev med inbetalningskort får du inom några veckor och förtätningsvis varje månad till du själv väljer att avsluta din prenumeration genom att kontakta Månadslottens kundservice. Vi hanterar alla personuppgifter enligt personuppgiftslagen (PUL). Se www.maanadslotten.se för fullständiga villkor.



Frankeras ej
Månadslotten
betalar portot

Ideella spel Månadslotten

Månadslotten
C/O Fru Olsson

SVARSPOST
20685775
162 20 Vällingby